

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

SYSTÉM ÚPLNÉ A NEÚPLNÉ APELACE

Plzeň 2021

Nikita Budnyk

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Nikita BUDNYK**
Osobní číslo: **R16M0029P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Systém úplné a neúplné apelace**
Zadávající katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Opravné systémy
3. Princip úplné a neúplné apelace
4. Historický vývoj principu úplné a neúplné apelace
5. Uplatnění principů v odvolacím řízení
6. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:
viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Blanka Kapitánová**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2020**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2021**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 20. července 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Systém úplné a neúplné apelace“ zpracoval samostatně a veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čárou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Plzni dne 28.8.2021

Nikita Budnyk

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucí své diplomové práce JUDr. Blance Kapitánové za cenné rady a komentáře a především své rodině za obrovskou podporu během studia.

Obsah

1	ÚVOD	6
2	OPRAVNÉ SYSTÉMY	9
2.1	OPRAVNÉ ŘÍZENÍ	9
2.2	OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	10
2.3	OPRAVNÉ SYSTÉMY	13
3	PRINCIP ÚPLNÉ A NEÚPLNÉ APELACE	15
3.1	ÚPLNÁ APELACE	16
3.1.1	<i>Nové skutečnosti a důkazy jako odvolací důvod</i>	17
3.2	NEÚPLNÁ APELACE	19
3.2.1	<i>Princip neúplné apelace a právní zásady</i>	20
3.2.2	<i>Výjimky ze systému neúplné apelace</i>	22
3.2.3	<i>Rozhodnutí, v nichž se uplatňuje princip neúplné apelace</i>	27
4	HISTORICKÝ VÝVOJ PRINCIPU ÚPLNÉ A NEÚPLNÉ APELACE	29
4.1	CIVILNÍ SOUDNÍ ŘÁD DO ROKU 1918	29
4.2	CIVILNÍ SOUDNÍ ŘÁD V OBDOBÍ LET 1918 AŽ 2000	31
4.3	TZV. VELKÁ NOVELA OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU (ZÁKON Č. 30/2000 SB.)	33
4.4	NOVELA OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU Z ROKU 2005 (ZÁKON Č. 59/2005 SB.)	35
4.5	TZV. SOUHRNNÁ NOVELA OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU (ZÁKON Č. 7/2009 SB.)	36
4.6	PŘIJETÍ ZÁKONA Č. 292/2013 SB., O ZVLÁŠTNÍCH ŘÍZENÍCH SOUDNÍCH	37
5	UPLATNĚNÍ PRINCIPŮ V ODVOLACÍM ŘÍZENÍ	39
5.1	PROJEKCE NEÚPLNÉ APELACE DO ODVOLACÍHO ŘÍZENÍ	39
5.1.1	<i>Odvolací důvody</i>	39
5.1.2	<i>Dokazování v řízení před odvolacím soudem</i>	41
5.1.3	<i>Poučovací povinnost soudu</i>	43
5.1.4	<i>Námitka promlčení v odvolacím řízení</i>	45
5.2	PŘÍPADY, KDY JE UPLATNĚNA ÚPLNÁ APELACE	46
5.3	OSOBY KOMPETENTNÍ UPLATŇOVAT NOVOTY V ODVOLACÍM ŘÍZENÍ	48
6	ZÁVĚR	50
	RESUMÉ	53
	SEZNAM ZDROJŮ	55

1 Úvod

Apelační systém je (v kontextu přezkumů) nejširším opravným systémem, umožňujícím přezkum soudních rozhodnutí po skutkové i právní stránce. Odvolací soud může prostřednictvím tohoto institutu rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit, změnit či potvrdit. V rámci apelačního systému rozlišujeme systém úplné a neúplné apelace – systém úplné apelace umožňuje odvolacímu soudu pracovat i s novými skutečnostmi a důkazy, které nebyly použity před soudem prvního stupně. V případě systému neúplné apelace není účastník řízení oprávněn taková nova uplatňovat a soud nemá možnost je brát v úvahu.

Předkládaná diplomová práce se zabývá právě systémem úplné a neúplné apelace. Jejím cílem je představit toto téma ve světle aktuální odborné právní literatury (jinak řečeno popsat právní stav *de lege lata*) a upozornit na problematické aspekty této úpravy. V tomto kontextu pak učiním vlastní návrhy *de lege ferenda*. Dílčím cílem práce je prezentovat historický vývoj těchto institutů. V práci budu kromě aktuální právní literatury reflektovat i právní předpisy, komentáře ke stěžejním zákonům a relevantní judikaturu. Zejména komentářová literatura je důležitým zdrojem v oblasti výkladu ustanovení, stěžejních pro analyzované téma – lze však konstatovat, že tento zdroj informací je často nejednoznačný a rozdílně interpretuje některá ustanovení.

Odborná právní literatura sice poskytuje základní informace o systému úplné a neúplné apelace, až na výjimky však chybí nějaké komplexní zpracování tohoto tématu. Lze konstatovat, že absentuje odborná monografie, která by zpracovávala téma úplné a neúplné apelace v kontextu aktuální právní úpravy. V této souvislosti se jako užitečný zdroj aktuálních informací jeví odborné články v právně orientovaných periodikách. Z metod práce využiji zejména analýzu a syntézu, subsidiárně i metodu komparace.

Práce je rozdělena na čtyři hlavní teoretické kapitoly. V první kapitole představím problematiku opravných systémů, čímž vytvořím teoretickou platformu pro následující úžeji zaměřené kapitoly. V rámci této úvodní kapitoly definuji opravné řízení, rozeberu jednotlivé opravné prostředky (jmenovitě odvolání, dovolání, žalobu na obnovu řízení a žalobu pro zmatečnost) a představím opravné systémy, konkrétně opravný systém apelační, kasační a revizní.

Následně se budu v rámci druhé kapitoly teoretické části zabývat systémem úplné a neúplné apelace. Tato kapitola bude rozčleněna na dvě tematické podkapitoly – v první definuji úplnou apelaci a vysvětlím, které nové skutečnosti a důkazy mohou sloužit jako odvolací důvod, v druhé pak následně charakterizuji neúplnou apelaci, přičemž představím tento princip v kontextu s důležitými právními zásadami, vysvětlím jednotlivé výjimky ze systému neúplné apelace a nakonec prezentuji rozhodnutí, ve kterých se uplatňuje princip neúplné apelace.

Ve třetí teoretické kapitole bude pozornost věnována historickému vývoji systému úplné a neúplné apelace – zde vysvětlím primárně nejpodstatnější změny, kterými tyto instituty v průběhu dějin procházely, v rámci vývoje občanského soudního řízení. Konkrétně tuto kapitolu rozčlením do následujících segmentů, reflektujících důležitá vývojová období principu úplné a neúplné apelace:

- civilní soudní řád do roku 1918
- civilní soudní řád v období let 1918 až 2000
- tzv. velká novela občanského soudního řádu (zákon č. 30/2000 Sb.)
- novela občanského soudního řádu z roku 2005 (zákon č. 59/2005 Sb.)
- tzv. souhrnná novela občanského soudního řádu (zákon č. 7/2009 Sb.)
- přijetí zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

V jednotlivých podkapitolách, věnovaných těmto vývojovým etapám, se zaměřím na změny, které determinovaly princip úplné a neúplné apelace. Ačkoli novela realizovaná zákonem č. 7/2009 Sb. neměla na tyto instituty významný přímý vliv, poukážu v podkapitole věnované této novelizaci na změny v poučovací povinnosti, které mají nepřímý vliv na princip neúplné apelace (viz ustanovení § 205a písm. e) občanského soudního řádu).

Poslední kapitola jádra práce se bude zabývat uplatněním analyzovaných principů v odvolacím řízení. Tuto kapitolu rozdělím na tři podkapitoly. První z nich bude věnována projekci neúplné apelace do odvolacího řízení – v jejím rámci se budu orientovat na vybraná témata, kde je princip neúplné apelace vidět nejmarkantněji (konkrétně půjde o odvolací důvody, dokazování v řízení před odvolacím soudem, poučovací povinnost soudu s důrazem na soud odvolací a o námitku promlčení v odvolacím řízení). Ve druhé podkapitole se zaměřím na případy, ve kterých se uplatní princip apelace úplné. Nakonec závěrečná

podkapitola představí osoby, které de iure mohou v rámci odvolacího řízení uplatňovat nové skutečnosti a důkazy.

V závěru práce pak shrnu nedostatky současné právní úpravy tématu a představím své vlastní návrhy de lege ferenda, které by mohly řešit tyto problémy v souvislosti s principem úplné a neúplné apelace.

2 Opravné systémy

První teoretická kapitola předkládané práce se bude zabývat opravnými systémy. Abych připravil vhodnou teoretickou platformu pro vystižení charakteristik jednotlivých opravných systémů v rámci civilního řízení, budu se v tematických podkapitolách nejprve zabývat obecně opravným řízením, načež vysvětlím jednotlivé opravné prostředky.

2.1 Opravné řízení

V průběhu rozhodovací praxe soudu může dojít k pochybení na straně účastníků řízení i samotného soudu. Z tohoto důvodu je v zájmu celé společnosti, aby soudní rozhodnutí byla přezkoumatelná. Přezkum soudních rozhodnutí je v této souvislosti vnitřní kontrolou soudní moci – přezkum rozhodnutí vydaného soudem je tedy realizován opět soudem. Macková doplňuje, že soudní rozhodnutí může být ovlivněno právními vadami (mohou být procesní povahy, nebo mohou být způsobeny vadnou aplikací či interpretací práva), nebo vadami ve skutkovém zjištění.¹

Prostředkem, kterým se lze v takových případech domoci věcně správného rozhodnutí, je opravné řízení, které můžeme definovat jako institut procesního práva, umožňující účastníkům iniciovat opravné řízení. Soud, jenž v tomto případě rozhoduje, je opravným soudem, přičemž podněty k zahájení opravného řízení jsou označovány jako opravné prostředky. Rozlišujeme řádné a mimořádné opravné řízení – toto členění koresponduje s rozdělením opravných prostředků, v případě občanského soudního řízení se tedy jedná u řádného opravného řízení o odvolání a u mimořádného opravného řízení o dovolání, žalobu pro zmatečnost a žalobu na obnovu řízení.²

Macková konstatuje, že motivací k využití opravného řízení nemusí být pouze fakt existence nějakých vad řízení, ale i subjektivní pocit procesní strany, v jejíž neprospěch rozhodnutí vyznělo. Autorka dodává, že do procesu opravného řízení nelze zahrnout veškeré vady řízení

---

¹ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5, s. 499.

² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-714-6, s. 336.

– netýká se například oprav administrativních chyb v rozhodnutí (jedná se kupříkladu o pravopisné chyby v textu rozhodnutí, překlepy apod.).³

2.2 Opravné prostředky

Opravné prostředky můžeme rozčlenit na řádné a mimořádné. Řádné opravné prostředky slouží k napadení takového soudního rozhodnutí, které dosud není pravomocné. Mimořádnými opravnými prostředky lze pak logicky napadnout ta rozhodnutí, která už právní moci nabyla – z tohoto důvodu se k přípustnosti využití těchto opravných prostředků váží poměrně striktní podmínky. Obecně je třeba naplnit podmínky objektivní (tedy to, proti kterým rozhodnutím je prostředek přípustný) a podmínky subjektivní (existují na straně účastníka), které se vzájemně liší svou přípustností, právní mocí, lhůtou k podání, důvody podání, nastolením účinků na vydané rozhodnutí a tím, jakým způsobem o nich může soud rozhodnout.⁴

Mezi řádné opravné prostředky řadíme odvolání (§ 201 – § 226 občanského soudního řádu), mimořádnými opravnými prostředky pak jsou žaloba na obnovu řízení (§ 228 – § 235i občanského soudního řádu), žaloba pro zmatečnost (§ 228 – § 235i občanského soudního řádu) a dovolání (§ 236 – § 243g občanského soudního řádu).

Odvolání je upraveno v ustanoveních § 201 až § 226 občanského soudního řádu, přičemž se jedná o jediný řádný opravný prostředek, jehož prostřednictvím se účastník v občanském soudním řízení může domáhat přezkumu správnosti rozhodnutí soudu. Odvoláním je možné napadnout nepravomocné rozhodnutí prvoinstančního soudu (tedy soudu okresního nebo krajského za předpokladu, že to nevylučuje zákon). Předmětem odvolání může být rozsudek, usnesení nebo výrok platebních rozkazů a šekových platebních rozkazů o náhradě nákladů řízení vydaných soudem prvního stupně. Lze se domáhat přezkumu rozhodnutí v celém rozsahu i v jeho části. Odvolání je možné podat jen za splnění podmínek přípustnosti odvolání, které můžeme dělit na objektivní (existence nepravomocného rozhodnutí soudu

---

³ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací.* 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5, s. 499.

⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní.* 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-714-6, s. 336.

prvního stupně, přípustnost odvolání proti rozhodnutí a dodržení lhůty) a subjektivní (okruh osob, oprávněných k podání odvolání).⁵

Ustanovení § 202 odst. 1 občanského soudního řádu jmenuje usnesení, proti kterým není odvolání přípustné. Jedná se například o usnesení, jímž se upravuje vedení řízení, kterým byl schválen smír, nebo jímž byla nebo nebyla připuštěna změna návrhu.⁶ Odvolání dále není přípustné proti rozsudku vydanému v rámci řízení, jehož předmětem bylo peněžité plnění nepřevyšující částku 10 000 Kč (to se však netýká rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání).⁷ Není přípustné odvolání pouze proti důvodům rozhodnutí.⁸

Dovolání upravuje občanský soudní řád v ustanoveních § 236 až § 243g. Jde o mimořádný opravný prostředek, o němž rozhoduje Nejvyšší soud jakožto třetí instance. Dovoláním je možné napadnout jen již pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu (soudu krajského či vrchního). Dovolání je podáváno u toho soudu, jenž o dané věci rozhodoval v prvním stupni.⁹ Dovolání je přípustné proti pravomocným rozhodnutím (tedy proti rozsudku a usnesení odvolacího soudu v případě, že je jím skončeno odvolací řízení). Přípustnost dovolání je blíže upravena v ustanovení § 237 občanského soudního řádu.¹⁰ Ustanovení § 238 odst. 1 občanského soudního řádu pak deklaruje situace, kdy dovolání přípustné není.¹¹

Žaloba na obnovu řízení je upravena (paralelně s žalobou pro zmatečnost) v ustanoveních § 228 až § 235i občanského soudního řádu. Jde o mimořádný opravný prostředek, jehož prostřednictvím je možné dosáhnout nápravu v takové věci, ve které skutkový stav nebyl či nemohl být v původním řízení řádně (správně a úplně) zjištěn. Obecně tedy můžeme konstatovat, že se jedná o nástroj, který slouží k nápravě vadných rozhodnutí a je orientován na odstranění vad skutkové povahy. Cílem žaloby na obnovu řízení je dosažení nového projednání věci a nového meritorního rozhodnutí. Tímto způsobem lze projednat spor, jenž byl už pravomocně ukončen, ale u kterého se vyskytly takové skutečnosti, důkazy či

---

⁵ STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr LAVICKÝ. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5062-4, s. 96-97.

⁶ § 202 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁷ § 202 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁸ § 202 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁹ STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr LAVICKÝ. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5062-4, s. 101-103.

¹⁰ § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹¹ § 238 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

rozhodnutí, jež by ve věci samé nemohly být (z hlediska správnosti a úplnosti skutkových zjištění) považovány za korektní a tedy by nemohly obstát. Skrze žalobu na obnovu řízení se nelze domáhat nápravy při nesprávném právním posouzení věci či odstranění procesně-právních vad.¹²

Žaloba pro zmatečnost je mimořádným opravným prostředkem, skrze který je možné dosáhnout nápravy ve věci samé – jinak řečeno napadnout a zrušit pravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně či soudu odvolacího. Rozhodnutí, které je napadáno, musí trpět vadami a nedostatky řízení, tzv. zmatky či zmatečnostmi. Takové zmatečnosti jsou porušením základních principů soudního řízení – bez ohledu na věčnou správnost rozhodnutí je ve veřejném zájmu, aby došlo k jejich zrušení. Z výše uvedeného je možné vydedukovat, že žaloba pro zmatečnost je určena pro nápravu právních (procesně-právních) vad. Tímto způsobem se však nelze domáhat nápravy takových pochybení, která soud učinil ve skutkovém stavu zjištění, případně při právním posouzení věci.¹³

Je otázkou, jestli je možné nastavení jednoho řádného opravného prostředku a tří opravných prostředků mimořádných považovat za efektivní. Například věcný záměr civilního řádu soudního navrhuje zařadit dovolání mezi řádné opravné prostředky – proti tomu Nejvyšší soud argumentoval, že by se jednalo o oslabení principu právní jistoty a že by tento krok měl za následek oddálení výkonu rozhodnutí.¹⁴ Dle mého názoru je skutečnost, že v rámci občanského soudního řádu je k dispozici pouze jeden řádný opravný prostředek, nesprávné – za efektivní bych považoval znovuzavedení stížnosti proti usnesení jakožto dalšího opravného prostředku. Stížnost proti usnesení již byla v našem právním řádu přítomna – konkrétně v civilním řádu soudním (1895), kdy byla pojmenována jako „rekurs“, načež byla přejata do občanského řádu soudního (1950), kdy byla nazývána jako „stížnost“. Soudím, že znovuzavedení stížnosti by potenciálně mohlo vést v mnoha věcech k zefektivnění řízení – soud, jenž vydal napadené rozhodnutí, by totiž mohl rozhodnout o stížnosti v konkrétních případech v rámci autoremedury.

---

¹² STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr LAVICKÝ. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5062-4, s. 105.

¹³ Tamtéž, s. 108.

¹⁴ NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Občanskoprávní a obchodní kolegium. Stručné vyjádření Nejvyššího soudu k věcnému záměru nového civilního řádu soudního [online]. 14. prosince 2017. [Cit. 2021-08-13]. Dostupné z: https://1url.cz/@nejvyssi_soud_vyjadreni.

2.3 Opravné systémy

Opravné systémy můžeme chápat jako obecnější vymezení principů, které ovládají opravné řízení.¹⁵ Kritériem, prostřednictvím kterého rozlišujeme mezi různými opravnými systémy, je rozsah přezkumu v rámci opravného řízení. Na základě toho diferencujeme apelační, kasační a revizní opravný systém. První dva jmenované opravné systémy jsou obecně považovány za základní. Opravné systémy určují, v jaké míře a rozsahu může soud rozhodující o opravném prostředku zasáhnout do napadeného rozhodnutí, jestli je soud, který o opravném prostředku rozhoduje, vázán skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně, a jak může o opravném prostředku rozhodnout.

Apelační opravný systém je někdy nazýván systémem odvolacím, z čehož již můžeme vydedukovat, že je typický pro odvolání. Tento systém umožňuje odvolacímu soudu široký zásah do napadeného rozhodnutí – rozhodnutí je v jeho rámci možné přezkoumat po skutkové i právní stránce. Na základě této informace lze dospět ke zjištění, že instančně vyšší soud může dojít k zcela jinému zjištění než soud, jenž napadené rozhodnutí vydal. Na základě apelačního principu je odvolací soud kompetentní napadené rozhodnutí zrušit, potvrdit nebo změnit. Právě v rámci apelačního opravného systému rozlišujeme princip úplné a neúplné apelace, kterými se budu podrobněji zabývat v následující kapitole. Odvolání je od roku 2001 vybudováno na principu neúplné apelace, čímž mělo být zabráněno průtahům v řízení, způsobeným tehdejší absencí koncentrační zásady. Princip úplné apelace pak najdeme v nesporných řízeních nebo například v exekučním řízení.¹⁶

V rámci **kasačního opravného systému** má soud, který o opravném prostředku rozhoduje, možnost přezkoumat napadené rozhodnutí pouze po právní stránce. Soud je v tomto případě vázán skutkovým stavem v takové podobě, jak jej zjistil soud, jenž vydal napadené rozhodnutí. Strany tedy již nemohou uvádět nové skutečnosti a důkazy. Kasačním opravným systémem se u nás řídí žaloba pro zmatečnost. Přezkoumávající soud je v tomto případě kompetentní napadené rozhodnutí potvrdit nebo zrušit.¹⁷

---

¹⁵ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5, s. 459.

¹⁶ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0, s. 421-422.

¹⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-714-6, s. 337-338.

Revizní opravný systém umožňuje rovněž přezkum napadeného rozhodnutí jen po právní stránce – navíc však soudu, který rozhodnutí přezkoumává, dovoluje, aby toto rozhodnutí kromě potvrzení a zrušení i změnil. Změnit rozhodnutí může soud v případě, že byl zjištěn skutkový stav, jenž byl v napadeném rozhodnutí chybně právně posouzen, a dovolací soud došel k jinému právnímu posouzení. Jak jsem již naznačil, na revizním opravném systému je založeno dovolání.¹⁸

Doplním, že často se v rámci konstrukce opravných prostředků setkáme s kombinací apelačního a kasačního opravného systému, popřípadě s kombinací systému apelačního a revizního. Apelační systém je obvykle (pro možnost širokého rozsahu přezkumu) využíván při konstrukci rozhodování soudu druhé instance. Systém kasační a revizní je standardně reflektován v systému rozhodování vrcholných soudů.

Zukal konstatuje, že existence opravných systémů a možnost dovolat se přezkumu soudního rozhodnutí však nesmí znamenat rezignaci na snahu o co nejvíce bezvadné rozhodování soudů první instance. Podoba systému opravných prostředků má dopomáhat k naplňování cílů civilního procesu. Zukal dále uvádí, že v současné právní úpravě opravných systémů dochází místy k narušení dispoziční zásady – *de lege ferenda* by tedy mělo dojít k posílení projevů opravných prostředků. Konkrétně například u odvolání by bylo vhodné, aby byl odvolací soud vázán odvolacím návrhem a odvolacími důvody, čímž by mohlo dojít k zefektivnění odvolacího řízení.¹⁹

---

¹⁸ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0, s. 422-423.

¹⁹ ZUKAL, Marek. Opravné prostředky v novém civilním procesu *de lege ferenda*. *Právník*. 2018, č. 3, s. 251-260. ISSN 0324-7007, s. 255-256.

3 Princip úplné a neúplné apelace

V civilním odvolacím řízení aktuálně dominuje apelační opravný systém, v němž rozlišujeme princip úplné a neúplné apelace. To, zda je uplatněn princip apelace úplně nebo neúplně, je determinováno druhem nalézacího řízení. Po novele občanského soudního řádu, která byla provedena zákonem č. 30/2000 Sb., je většina odvolacích řízení řízena dle principu neúplné apelace. Drápal v komentáři k občanskému soudnímu řádu konstatuje, že *„východiskem pro užití neúplné apelace v platné právní úpravě je zásada, že soud prvního stupně je instancí skutkovou, tj. instancí, u které mají být zásadně při jediném jednání provedeny všechny účastníky navržené důkazy potřebné k prokázání sporných právně významných skutkových tvrzení“*.²⁰

Před soudem druhé instance jsou účastníci významně limitováni v možnosti uvádění novot. Nejvyšší soud České republiky ve svém rozsudku sp. zn. 21 Cdo 1681/2004 ze dne 2. prosince 2004 konstatoval, že v záležitostech, ve kterých je odvolací řízení ovládáno zásadou neúplné apelace, platí, že skutečnosti nebo důkazy, jež nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jsou způsobilým odvolacím důvodem pouze v případech, které jsou uvedeny v ustanovení § 205a občanského soudního řádu.

Dalším omezením je skutečnost, že jiní účastníci než odvolatel mají možnost namítat nové skutečnosti nebo důkazy u odvolacího soudu jen za podmínek stanovených ustanovením § 205a občanského řádu, případně v takovém případě, kdy pro odvolatele neplatí omezení odvolacích důvodů dle ustanovení § 205a občanského soudního řádu. Při zjišťování skutkového stavu nepřihlíží odvolací soud ke skutečnostem či důkazům, které byly uplatněny v rozporu s ustanoveními § 205a anebo § 211a občanského soudního řádu. Nejvyšší soud nakonec upozornil na to, že k přípustným novotám může odvolací soud přihlédnout pouze v takovém případě, kdy byly uplatněny.²¹

---

²⁰ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1638.

²¹ Rozsudek Nejvyššího soud České republiky sp. zn. 21 Cdo 1681/2004 ze dne 2. 12. 2004

3.1 Úplná apelace

V rámci úplné apelace mohou účastníci řízení uplatňovat před apelačním soudem nové skutečnosti a důkazy, k nimž může soud přihlédnout a reflektovat je ve svém rozhodnutí. Apelační systém je v tomto kontextu prakticky neomezený a poskytuje tak soudu druhé instance možnost komplexního přezkumu i provedení dalších důkazů.²² Ačkoli je odvolací řízení ve sporných věcech upravených v občanském soudním řádu obecně ovládáno systémem neúplné apelace, v občanském soudním řádu jsou definovány i případy, kdy je uplatněna apelace úplná. Konkrétně se jedná o odvolání proti nemeritornímu rozhodnutí, odvolání proti rozsudkům pro zmeškání a rozsudkům pro uznání a nakonec o odvolání proti rozhodnutím, vydaným v řízení o výkon rozhodnutí.²³ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních doplňuje, že v souvislosti s potřebou zjistit skutkový stav je princip úplné apelace uplatňován pro řízení, která jsou upravena zákonem o zvláštních řízeních soudních.²⁴

Zákonem č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, implementoval zákonodárce s účinností od 1. ledna 2001 do českého právního řádu systém neúplné apelace – systém apelace úplné byl zachován pouze ve vztahu k:²⁵

- rozhodnutím ve věci samé, jež soud prvního stupně vydal v rámci nesporného řízení,
- usnesením soudu prvního stupně procesní povahy,
- usnesením vydaným v řízení o výkon rozhodnutí.

Ve výše jmenovaných případech je možné v rámci odvolání uvádět novoty. Výjimky, u nichž úplná apelace zůstala zachována, lze rozčlenit do následujících skupin:

- exekuční řízení (tedy usnesení, která byla vydána v řízení o výkonu rozhodnutí, v řízení konkurzním a vyrovnávacím a insolvenčním – viz § 254 odst. 4 zákona č. 30/2000 Sb.),²⁶

---

²² STANISLAV, Antonín. *Dovolání s akcentem na ústavněprávní konformitu*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-860-7, s. 3-4.

²³ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1638.

²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních

²⁵ DRÁPAL, Lubomír. Odvolání po novele občanského soudního řádu. *Právní rozhledy*. 2001, č. 9, s. 1-24. ISSN 1210-6410, s. 1.

- řízení, pro něž platí vyšetřovací zásada (tedy rozhodnutí ve věci samé, jež byla vydána soudem prvního stupně v rámci nesporného řízení),²⁷
- skupina případů dle ustanovení § 205a písm. a) až e) občanského soudního řádu.²⁸

Lze konstatovat, že nahrazení úplné apelace apelací neúplnou mělo za následek, že účastníci řízení jsou nuceni k včasnému plnění povinnosti tvrzení a důkazní, čímž nedochází k zbytečnému prodlužování řízení. V tomto smyslu lze princip neúplné apelace chápat jako koncentrační prvek v soudním řízení.

3.1.1 Nové skutečnosti a důkazy jako odvolací důvod

Jako nové skutečnosti (v odborné literatuře nalezneme označení „nova“ nebo „novoty“) chápeme takové skutečnosti, jež účastníci soudního řízení neuplatnili před soudem prvního stupně, případně může jít o skutečnosti, které nevyšly najevo v průběhu řízení. Jelikož takové skutečnosti je možné uplatnit před odvolacím soudem jen výjimečně, je rozhodujícím porovnání spisu soudu prvního stupně s námitkami, které jsou obsaženy v odvolání.²⁹ Nejvyšší soud k této problematice konstatuje, že „z pohledu odvolacího řízení jsou nové takové skutečnosti nebo důkazy, které nebyly za řízení před soudem prvního stupně uplatněny žádným z účastníků a ani jinak nevyšly najevo“.³⁰

Mařádek konstatuje, že někteří právníci s takovým názorem nesouhlasí a posuzují novost skutečnosti jen podle toho, zda ji účastníci v řízení před prvostupňovým soudem uvedli. V případě, že účastníci skutečnost neuvedli nebo nenavrhli důkazy, jde o nova v kontextu ustanovení § 205a občanského soudního řádu – v tomto případě nezáleží na tom, zda skutečnosti před soudem první instance vyšly najevo jiným způsobem či vůbec.³¹ Základem pro tento názor je skutečnost, že sporné civilní řízení je ovládáno projednací zásadou, v rámci

---

²⁶ § 254 odst. 4 zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

²⁷ § 120 odst. 2 zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

²⁸ § 205a písm. a) až e) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

²⁹ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1639.

³⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 2106/2003 ze dne 3. 3. 2004

³¹ MAŘÁDEK, David. Glosa k novým skutečnostem a důkazům v režimu neúplné apelace. *Právní rozhledy*. 2017, č. 6, s. 218. ISSN 1210-6410, s. 218.

kteřé jsou účastníci odpovědění za uvedení skutečností a předložení důkazů, které jsou podstatné pro rozhodnutí v dané věci. Skutečnosti a důkazy, které vyšly v řízení před soudem prvního stupně jinak, než jak je účastníci uvedli, je tedy nutné považovat za nové.³²

V praxi může být posouzení toho, jestli se jedná o nové skutečnosti, značně problematické, a to zejména v případech, kdy na takových skutečnostech staví odvolatel svou argumentaci v rámci odvolání, zatímco v řízení před soudem první instance tyto skutečnosti za důležité nepovažoval a zmiňoval se o nich pouze jako o marginálních. Dle komentáře k občanskému soudnímu řádu bychom tyto skutečnosti v odvolacím řízení nazývali jako „*ne tak úplně nové*“.³³ Lavický a kol. konstatují, že takové marginálně uváděné skutečnosti je nutné chápat jako nové v případě, kdy na nich odvolatel staví svou hlavní argumentaci a pokud jimi byl dotčen skutkový základ věci. Naopak jako nepřijatelná novota nebude hodnocen stav, kdy účastník v rámci odvolacího řízení nebude měnit skutkový stav samotné věci, ale jen bude skřze nové uvedené skutečnosti svá tvrzení o stejných skutečnostech vyšlých najevo již před soudem prvního stupně rozvíjet, přičemž obsah odvolání nebude mít vliv na aplikaci právní normy, dle které byl případ posuzován.³⁴

Za okrajovou skutečnost, která mění skutkový základ věci, je možné považovat i námitku promlčení, jež je svou povahou specifická. Někteří autoři (například Derka) však uvádějí, že námitku nelze v rámci odvolacího řízení vznést, protože jde o skutečnost, kterou (v souvislosti s podmínkami neúplné apelace) nelze v odvolání uvést a nepadá tedy pod výjimky podle ustanovení § 205a občanského soudního řádu.³⁵ Judikatura se postupně konsolidovala na názoru, podle kterého je námitka promlčení možné v odvolacím řízení uvádět, nicméně skutečnosti a důkazy k jejímu prokázání mají vycházet z řízení před soudem první instance. V případě, že by byly nové skutečnosti k podpoření námitky promlčení uvedeny až v rámci odvolacího řízení, přihlížet se k nim nebude pro jejich nepřijatelnost jakožto nových

---

³² MICHNA, Lukáš. Dosah novelizace o. s. ř. z roku 2000 pro advokacii. *Bulletin advokacie*. 2003, č. 3, s. 37. ISSN 1210-6348, s. 37.

³³ SVOBODA, Karel, Petr SMOLÍK, Jiří LEVÝ, Renáta ŠÍNOVÁ a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0, s. 632.

³⁴ LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-986-1, s. 900.

³⁵ DERKA, Ladislav. Námitka promlčení vznesená v odvolacím řízení. *Soudní rozhledy*. 2003, č. 2, s. 67. ISSN 1211-4405, s. 67.

skutečností.³⁶ Burešová a Zoubek to zdůvodňují tím, že námitka promlčení není skutkovou námitkou, ale námitkou právní, a tedy nespadá pod omezení podle ustanovení § 205a občanského soudního řádu.³⁷

Nové důkazy jsou v souvislosti s odvoláním takovými důkazy, které nebyly v řízení před prvostupňovým soudem provedeny v souladu s ustanovením § 120 odst. 3 občanského soudního řádu. Aby mohl být důkaz řádně uplatněn v rámci řízení před prvostupňovým soudem, je nutné, aby bylo očividné, o který důkaz jde, a aby nemohl být zaměněn s jiným důkazem (například s důkazem stejného druhu).³⁸ V případě, že byl důkaz před prvostupňovým soudem označen neúplně, ale bylo jej možné odlišit od jiných důkazů téhož druhu, nejde o důkaz nový. V tomto případě není rozhodnou skutečností, zda mohl či nemohl být takový důkaz proveden.³⁹

V případě, že účastník v řízení před soudem první instance navrhne provedení důkazu, načež později sdělí, že netrvá na jeho provedení, a soud tento důkaz skutečně neprovede, není možné takový krok považovat za odvolání procesního úkonu. Důkaz je tedy při uplatnění před odvolacím soudem považován za již uplatněný před prvostupňovým soudem – jinak řečeno nejde o důkaz nový.⁴⁰

3.2 Neúplná apelace

Jak jsem již naznačil výše v textu, od 1. ledna 2014 upravuje občanský soudní řád pouze nalézací řízení sporné – ostatní řízení, které jsou od sporného řízení odlišná, byla od tohoto data přesunuta do zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Principu neúplné apelace podléhají rozsudky a usnesení ve věci samé (odvolání proti rozhodnutím meritorní povahy) vydané v rámci nalézacího řízení sporného. Princip neúplné apelace znemožňuje účastníkům řízení uplatňovat před odvolacím soudem nova, tedy nové skutečnosti a důkazy. Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 32 Cdo 4291/2007 ze dne 27. května 2008 konstatuje,

---

³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 2727/2014 ze dne 25. 2. 2015

³⁷ BUREŠOVÁ, Soňa a Hynek ZOUBEK. Uplatnění námitky promlčení v odvolacím řízení. *Soudní rozhledy*. 2005, č. 5, s. 168-171. ISSN 1211-4405, s. 168.

³⁸ SVOBODA, Karel, Petr SMOLÍK, Jiří LEVÝ, Renáta ŠÍNOVÁ a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0, s. 633.

³⁹ DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. díl (§ 201 až 376)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-460-4, s. 1164.

⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 426/2002 ze dne 26. 11. 2002

že cílem systému neúplné apelace je „zvýšit odpovědnost účastníků řízení [...] a ve svých důsledcích zrychlit projednávání sporu a zamezit účelovému jednání účastníků se záměrem prodlužovat soudní řízení a oddalovat konečné rozhodnutí soudu“.⁴¹ Zákon taxativně stanovuje výjimky, které princip neúplné apelace prolamují a alespoň částečně tak ohlazují nemožnost uplatňovat nové skutečnosti a důkazy.

Princip neúplné apelace s sebou kromě podstatného zrychlení řízení však přináší i jistá rizika – z obavy před opomenutím uplatnění nějakého důkazu či skutečnosti často účastníci řízení přestávají rozlišovat mezi relevantními a nevýznamnými důkazy a raději „preventivně“ uplatní vše, o čem soudí, že by to mohlo být v rámci řízení nějakým způsobem podstatné. Tím však paradoxně dochází k prodlužování věci, jelikož soudce je zavalen důkazy, jež musí pečlivě roztřídit, aby mohl v dané kauze učinit nějaký procesní krok. To vede účastníky k tomu, aby požádali o prodloužení lhůty po skončení přípravního či prvního jednání za účelem doložení dalších důkazů. Souvisejícím problémem je časté odročování prvního jednání, jež se může fragmentovat i do několika navazujících jednání. V takové situaci je prakticky nemožné, aby předseda senátu připravil jednání takovým způsobem, aby byla věc rozhodnuta při jediném jednání, jak vyplývá z ustanovení § 114a odst. 1 občanského soudního řádu.

3.2.1 Princip neúplné apelace a právní zásady

Princip neúplné apelace je pevně spojen se zásadami, které determinují organizaci soudnictví a civilní proces. Týká se to zejména zásady rovnosti, projednací zásady, zásady koncentrace řízení, zásady rychlosti a hospodárnosti řízení a zásady formální pravdy. **Zásada rovnosti**, která je upravena v čl. 96 Ústavy a v čl. 37 Listiny základních práv a svobod,⁴² se ve vztahu k neúplné apelaci uplatňuje skrze ustanovení § 119a občanského soudního řádu a ustanovení § 118a odst. 1 až 3 téhož zákona. Konkrétně platí, že pokud nedojde k poučení účastníků soudem v dikci těchto dvou ustanovení, implikuje toto pochybení prolomení principu neúplné apelace a účastníci mohou do sporu vnést novoty.⁴³

---

⁴¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Cdo 4291/2007 ze dne 27. 5. 2008

⁴² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací.* 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5, s. 67.

⁴³ § 119a odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zásada rychlosti řízení je na úrovni ústavní upravena v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. V rámci civilního procesu nalezneme zákonnou úpravu této zásady v ustanovení § 6 občanského soudního řádu, který konstatuje, že „v řízení postupuje soud předvídatelně a v součinnosti s účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná [...]“.⁴⁴ Ustanovení § 100 odst. 1 téhož zákona uvádí, že „jakmile bylo řízení zahájeno, postupuje v něm soud i bez dalších návrhů tak, aby věc byla co nejrychleji projednána a rozhodnuta“.⁴⁵ Princip neúplné apelace přispívá k rychlosti soudního řízení tím, že si účastníci nemohou ponechávat rozhodné skutečnosti a důkazy do odvolacího řízení a celý soudní proces tak svévolně prodlužovat. Účastníci mají možnost uvádět nové důkazy a skutečnosti až v odvolacím řízení, což je významně limituje v tom smyslu, že pokud by v tomto směru nevyvíjeli dostatečnou aktivitu již v řízení před soudem první instance, riskovali by neúspěch ve sporu.⁴⁶ Se zásadou rychlosti řízení můžeme spojit **zásadu hospodárnosti řízení**, jelikož princip neúplné apelace, který odstraňuje zdlouhavosti sporu, zároveň šetří ekonomické náklady řízení.⁴⁷

Zásada projednací tkví v odpovědnosti účastníků za zjištění skutkového stavu věci – v tomto smyslu mají účastníci řízení jak povinnost důkazní a povinnost tvrzení, tak břemeno důkazní a břemeno tvrzení.⁴⁸ Souvislost s principem neúplné apelace lze vidět v možnosti uplatnění výjimek uvedených v ustanovení § 205a občanského soudního řádu.

Neúplná apelace posiluje **zásadu formální pravdy** – zjišťování skutkového stavu je totiž dle principu neúplné apelace koncentrováno do řízení před soudem první instance. Ačkoli existují takové skutečnosti a důkazy, jež nebyly uplatněny v rámci prvostupňového řízení a jež by potenciálně mohly vést ke zjištění skutečného stavu věci, účastníci řízení je nesmí uplatnit v případě, že nespádají pod výjimky dle ustanovení § 205a občanského soudního řádu.⁴⁹

Nakonec zmíním **zásadu koncentrace řízení**, která byla do civilního procesu implementována prostřednictvím zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963

---

⁴⁴ § 6 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁴⁵ § 100 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁴⁶ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5, s. 67.

⁴⁷ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ, Klára HAMULÁKOVÁ a kol. *Civilní proces*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3, s. 26-27.

⁴⁸ Tamtéž, s. 31.

⁴⁹ Tamtéž, s. 37.

Sb., občanský soudní řád. Po této novelizaci se však zásada uplatňovala pouze v omezené míře – její posílení nastalo až v kontextu s tzv. souhrnnou novelou, realizovanou prostřednictvím zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.⁵⁰ Bureš konstatuje, že neúplná apelace je de facto koncentrací řízení.⁵¹ V souvislosti se zásadou koncentrace řízení je nutné, aby účastníci řízení uvedli rozhodné skutečnosti a důkazy v řízení před prvoinstančním soudem do zákonem deklarovaného okamžiku. Tento okamžik nastává ve chvíli skončení přípravného jednání – pokud nebylo provedeno, tak ve chvíli skončení prvního jednání, popřípadě v okamžiku vyhlášení rozhodnutí prvoinstančním soudem.⁵²

3.2.2 Výjimky ze systému neúplné apelace

Vzhledem k tomu, že zákonodárce považoval striktní aplikaci principu neúplné apelace za nadměrně přísnou vůči účastníkům řízení, implementoval do právního řádu výjimky z neúplné apelace, taxativně vyjmenované v ustanovení § 205a občanského soudního řádu. Jelikož v následujících odstavcích se budu těmito výjimkami postupně zabývat, považuji za podstatné uvést je v zákonném znění. Dle výše jmenovaného ustanovení jsou skutečnosti nebo důkazy, jež nebyly uplatněné před soudem první instance, u odvolání proti rozsudku či usnesení ve věci samé odvolacím důvodem pouze v tom případě, když:⁵³

- a) *se týkají podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce (přisedícího) nebo obsazení soudu;*
- b) *jimi má být prokázáno, že v řízení došlo k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci;*
- c) *jimi má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně;*

---

⁵⁰ HAMULÁKOVÁ, Klára. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-51-6, s. 37-39.

⁵¹ BUREŠ, Jaroslav. Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná od 1. 7. 2009. *Bulletin advokacie*. 2009, č. 12, s. 27-31. ISSN 1210-6348, s. 27.

⁵² SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ, Klára HAMULÁKOVÁ a kol. *Civilní proces*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3, s. 234-235.

⁵³ § 205a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

- d) *jimi má být splněna povinnost tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti nebo důkazní povinnost, a to za předpokladu, že pro nesplnění některé z uvedených povinností neměl odvolatel ve věci úspěch a že odvolatel nebyl řádně poučen podle § 118a odst. 1 až 3;*
- e) *odvolatel nebyl řádně poučen podle § 119a odst. 1;*
- f) *nastaly (vznikly) po vyhlášení (vydání rozhodnutí soudu prvního stupně.*

První výjimkou (dle dikce ustanovení **§ 205a písm. a) občanského soudního řádu**) jsou skutečnosti a důkazy, jež nebyly uplatněny před soudem první instance a jež se týkají podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce nebo přisedícího či obsazení soudu. Podmínky řízení představují předpoklady přípustnosti vydání rozhodnutí v dané věci.⁵⁴ Soud je oprávněn zkoumat jejich splnění kdykoli v průběhu řízení, a to ex officio (tedy z moci úřední).⁵⁵ Existují odstranitelné nedostatky podmínek řízení, jako je nedostatek místní nebo věcné příslušnosti či procesní způsobilosti účastníka řízení, nebo neodstranitelné nedostatky, kterými jsou nedostatek pravomoci soudu, překážka litispendence, způsobilosti být účastníkem řízení nebo překážka věci rozsouzené. V případě nenaplnění podmínek řízení není soud pravomocný vydat meritorní rozhodnutí. V rámci ustanovení § 205a občanského soudního řádu zákonodárce explicitně zakotvil možnost uplatnit nova v souvislosti s věcnou příslušností – nicméně v tomto kontextu lze konstatovat duplicitu úpravy, jelikož toto již spadá pod podmínky řízení.⁵⁶ Výjimka dle ustanovení § 205a písm. a) občanského soudního řádu má sloužit k prokázání procesních vad závažného charakteru, ne k tomu, aby došlo ke změně skutkového stavu, jež byl zjištěn prvoinstančním soudem. Tuto úpravu hodnotím jako efektivní, navrhuji však odstranit možnost uplatňování novot v souvislosti s věcnou příslušností, která již spadá pod podmínky řízení.

V souladu s ustanovením **§ 205a písm. b) občanského soudního řádu** tvoří druhou skupinu výjimek z principu neúplné apelace takové skutečnosti nebo důkazy, kterými má být prokázáno, že v rámci řízení došlo k vadám, jež mohly způsobit chybné rozhodnutí v dané

---

⁵⁴ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací.* 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5, s. 213.

⁵⁵ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ, Klára HAMULÁKOVÁ a kol. *Civilní proces.* Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3, s. 633.

⁵⁶ HAMULÁKOVÁ, Klára. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení.* Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-51-6, s. 121.

věci. Drápal, Bureš a kol. doplňují, že vadami se v tomto případě rozumí ty vady řízení, které nemůžeme podřadit pod vady spočívající v nesplnění podmínek řízení, vydání rozhodnutí vyloučeným soudcem, nesprávném obsazení soudu nebo v nepřihlédnutí ke skutečnostem nebo důkazům zapříčiněným nesprávnou aplikací institutu koncentrace řízení.⁵⁷ Nové skutečnosti a důkazy, prostřednictvím kterých má být dokázáno, že v rámci řízení došlo k vadám, jež mohly být příčinou nesprávného rozhodnutí v dané věci, mohou být v odvolacím řízení uplatněny v případě, kdy mohly vady řízení způsobit nesprávnost rozhodnutí v dané věci. Z toho můžeme implicitně vyvodit, že každý případ je nutné zkoumat individuálně.⁵⁸

Občanské řízení soudní je postaveno na zásadě volného hodnocení důkazů – zákon tedy soudu neurčuje, jakými způsoby by měl důkazy hodnotit, postup je jen na úvaze soudu.⁵⁹ Princip neúplné apelace je zjemněn ve vztahu k zpochybnování věrohodnosti důkazních prostředků – jak však vyplývá z ustanovení **§ 205a písm. c) občanského soudního řádu**, skutečnosti nebo důkazy, zpochybňující věrohodnost důkazních prostředků, smí být uplatněny jen v souvislosti s těmi důkazy, na kterých spočívá rozhodnutí prvoinstančního soudu. V případě odvolacího řízení, kdy soud prvního stupně důkaz provedl a vyhodnotil, ale nepostavil na něm své rozhodnutí, tedy nelze tuto výjimku z principu neúplné apelace uplatnit.⁶⁰

Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 33 Cdo 1226/2014 ze dne 29. května 2014 doplňuje, že: *„Jestliže odvolatel uplatnil v odvolání (nebo za odvolacího řízení) nové skutečnosti nebo důkazy, jimiž zpochybnil věrohodnost důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně, musí být nutně s ohledem na zásadu rovného postavení účastníků občanského soudního řízení umožněno i ostatním účastníkům na uplatněné novoty reagovat, a to rovněž i novými skutečnostmi a důkazy.“*⁶¹ Odlišný postup by znamenal narušení zásady rovnosti účastníků řízení.

V otázce, které skutečnosti nebo důkazy, prostřednictvím kterých má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, mohou být v rámci odvolacího řízení uplatněny, je velmi důležitým rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 818/2003 ze dne 16. července 2003. Zde

---

⁵⁷ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1640.

⁵⁸ Tamtéž, s. 1630-1631.

⁵⁹ § 132 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁶⁰ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ, Klára HAMULÁKOVÁ a kol. *Civilní proces*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3, s. 634.

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 33 Cdo 1226/2014 ze dne 29. 5. 2014

Nejvyšší soud konstatuje, že tato právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, a dodává stanovisko, podle kterého je přípustnou ve smyslu ustanovení § 205a písm. c) pouze taková skutečnost, kterou má být zpochybněn minimálně jeden z důkazních prostředků, na kterém spočívá rozhodnutí soudu první instance. Není tedy dostačující, pokud uplatněná skutečnost směřuje ke zpochybnění pouze tvrzení účastníka řízení. Současně musí jít o takový důkazní prostředek, na kterém soud prvního stupně založil své závěry o skutkovém stavu věci, protože pouze v tomto případě na něm spočívá rozhodnutí soudu první instance. Zpochybněním věrohodnosti důkazních prostředků se v tomto smyslu rozumí zejména tvrzení a prokázání skutečností, vyvracejících závěry soudu první instance o tom, že konkrétní důkazní prostředek je nevěrohodný, nebo že je naopak věrohodný, popřípadě skutečností, které vedou k závěru, že důkazní prostředek měl být z hlediska věrohodnosti hodnocen soudem první instance jiným způsobem. Zpochybnění věrohodnosti důkazních prostředků může spočívat i na skutečnostech, které mohou mít vliv jen na hodnocení provedených důkazních prostředků, ze kterých vychází rozhodnutí soudu první instance, z hlediska jejich věrohodnosti.⁶² K témuž stanovisku se přiklonil i Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. IV. ÚS 714/13 ze dne 24. července 2014.⁶³

Výjimka z principu neúplné apelace dle ustanovení **§ 205a písm. d) občanského soudního řádu** se vztahuje k uplatnění nových skutečností a důkazů ve věci samé. Týká se odvolatele, který kumulativně splní následující podmínky:⁶⁴

- nebyl v řízení před prvoinstančním soudem řádně poučen v dikci ustanovení § 118 odst. 1 až 3 občanského soudního řádu,
- nebyl ve věci úspěšný a
- neměl úspěch právě proto, že neunesl břemeno důkazní nebo břemeno tvrzení.

Pokud tedy účastník řízení nebyl poučen podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 občanského soudního řádu (ačkoli poučen být měl) a bude mít v řízení neúspěch z toho důvodu, že neuvedl rozhodné skutečnosti a důkazy, má právo podat odvolání dle ustanovení § 205 odst. 2 písm. f) občanského soudního řádu z důvodu uvedeného v ustanovení § 205a písm. d) téhož zákona. Poučení poskytnuté podle ustanovení § 118a občanského soudního řádu musí přitom být konkrétní a srozumitelné – nestačí, aby soud na toto ustanovení pouze odkázal, ale je

---

⁶² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 818/2003 ze dne 16. 7. 2003

⁶³ Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 714/13 ze dne 24. 7. 2014

⁶⁴ § 205a písm. d) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

nutné, aby účastníka řízení poučil o tom, jaká tvrzení mají být doplněna, popřípadě k prokázání jakých tvrzení je nutné navrhnout důkazy.⁶⁵ Poučovací povinnost se týká i soudu odvolacího v dikci ustanovení § 213b občanského soudního řádu. Pokud soud první instance poučovací povinnost porušil, napraví tuto chybu sám odvolací soud dle § 213 odst. 1 občanského soudního řádu.⁶⁶

Dle ustanovení **§ 205a písm. e) občanského soudního řádu** lze nova v odvolacím řízení uplatnit v případě, kdy nebyl odvolatel řádně poučen podle ustanovení § 119a odst. 1 občanského soudního řádu, kde je upravena koncentrace řízení k okamžiku vyhlášení rozhodnutí prvoinstančním soudem.⁶⁷ V této souvislosti jsou účastníci řízení upozorněni na skutečnost, že mají poslední šanci uvést veškeré rozhodné skutečnosti a důkazy – k důkazním prostředkům uvedeným později se nebude přihlížet, ledaže by tyto spadaly pod výjimku z principu neúplné apelace podle ustanovení § 205a občanského soudního řádu. Doplňme, že poučení podle ustanovení § 119a občanského soudního řádu není předseda senátu povinen poskytovat účastníkům řízení, kteří jsou zastoupeni advokátem nebo notářem.⁶⁸

Křiváčková a Hamuláková dodávají, že v případě narušení neúplné apelace kvůli absenci řádného poučení prvoinstančním soudem dle ustanovení § 119a občanského soudního řádu je nutné rozlišovat, zda byl účastník řádně poučen o koncentraci řízení podle ustanovení § 114c občanského soudního řádu nebo § 118b téhož zákona či nikoli. Pokud nebyl účastník řízení poučen o tom, že ke koncentraci dochází k okamžiku ukončení přípravného jednání, či k okamžiku ukončení prvního jednání ve věci, pokud nebylo provedeno jednání přípravné, a účastník nebyl řádně poučen ani podle ustanovení § 119a občanského soudního řádu, může dle podaného odvolání uvádět nova ve věci samé neomezeně. Pokud však byl účastník poučen o koncentraci řízení podle ustanovení § 114c občanského soudního řádu nebo podle § 118b

---

⁶⁵ JIRSA, Jaromír, Marek DOLEŽAL, Kateřina VANČUROVÁ, Karel HAVLÍČEK a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-369-5, s. 269-270.

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 2628/2012 ze dne 28. 1. 2014

⁶⁷ § 205a písm. e) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁶⁸ § 118a odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

občanského soudního řádu, soud jej ale nepoučil dle § 119a občanského soudního řádu, lze nově uplatňovat pouze ty novoty, které spadají pod výjimky z koncentrace řízení.⁶⁹

Nakonec dle ustanovení **§ 205a písm. f) občanského soudního řádu** se poslední výjimka z neúplné apelace týká nových skutečností a důkazů, které nastaly až po vyhlášení rozhodnutí prvoinstančním soudem. Novost důkazních prostředků v tomto případě spočívá v tom, že tyto novoty vznikly až po okamžiku vyhlášení rozhodnutí soudem prvního stupně.⁷⁰ Od výše uvedené skutečnosti je třeba odlišovat případy, kdy důkazní prostředky sice existovaly ještě před vyhlášením rozsudku prvostupňovým soudem, účastník řízení o nich však nevěděl a tedy je neuvedl. Taková nova však nemohou být uplatněna v odvolacím řízení, účastník je však může uplatnit prostřednictvím žaloby na obnovu řízení.⁷¹

V souvislosti s touto výjimkou z principu neúplné apelace je možné uvažovat, zda by nebylo efektivnější důkazní prostředky, které nemohl účastník řízení bez vlastního zavinění aplikovat v řízení před soudem prvního stupně, protože o nich nevěděl, ačkoli již existovaly, rovněž zahrnout mezi výjimky z principu neúplné apelace. Nemožnost uplatnit takové důkazy a skutečnosti už v odvolání je dle mého názoru zbytečným prodloužením sporu.

3.2.3 Rozhodnutí, v nichž se uplatňuje princip neúplné apelace

Prvním typem rozhodnutí, kterého se týká systém neúplné apelace, jsou **rozsudky a usnesení ve věci samé, které jsou vydané ve sporném řízení** (kromě řízení vyjmenovaných v ustanovení § 120 odst. 2 občanského soudního řádu, u kterých se neúplná apelace uplatnit nemůže). V rámci těchto řízení jsou nova producta a nova reperta způsobilým odvolacím důvodem jen za podmínek vytyčených ustanovením § 205a občanského soudního řádu. Vymezení těchto meritorních rozhodnutí je nutné nejen proto, že jen při jejich přezkoumání je uplatněna neúplná apelace, ale též z toho důvodu, že pouze v odvolání proti těmto rozhodnutí je třeba uvádět odvolací důvody.

---

⁶⁹ KŘIVÁČKOVÁ, Jana a Klára HAMULÁKOVÁ. Devět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe. *Právní rozhledy*. 2010, roč. 18, č. 12, s. 441-446. ISSN 1210-6410, s. 446.

⁷⁰ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ, Klára HAMULÁKOVÁ a kol. *Civilní proces*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3, s. 376.

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 818/2003 ze dne 16. 7. 2003

Rozsudky a usnesení jsou dvěma základními formami rozhodnutí v občanském soudním řízení. Dle § 152 odst. 1 občanského soudního řádu rozhoduje soud rozsudkem meritorně – v určitých případech lze však ve věci samé rozhodnout i usnesením. Na meritorní a procesní dělíme rozhodnutí dle obsahu výroku – v případě, že se jedná o meritorní rozhodnutí, soud rozhoduje o meritu věci a zasahuje tím do hmotněprávních vztahů.⁷²

Další podmínkou uplatnění principu neúplné apelace je to, že rozhodnutí je vydáno ve sporném řízení. Sporné a nesporné řízení jsou dvěma druhy nalézacího řízení – zatímco ve sporném řízení je chráněno porušené nebo ohrožené subjektivní právo (disponuje reparační funkcí), v řízení nesporném dochází k úpravě právních vztahů směrem do budoucnosti (disponuje preventivní funkcí). Účastníci řízení mají povinnost tvrzení a důkazní, přičemž ve sporném řízení je s těmito povinnostmi spojeno břemeno tvrzení a důkazní. Soudce do sporu nemůže vlastní aktivitou vnášet skutečnosti a pátrat po důkazech – byla by tím porušena zásada rovnosti účastníků řízení. Výjimkou je provedení takových důkazů, které jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají z obsahu spisu.⁷³

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že princip neúplné apelace může být uplatněn jen u rozhodnutí, která jsou vydána ve sporném řízení, a navíc pouze u takových, která se týkají věci samé.

Další kategorií rozhodnutí, kde se uplatňuje princip neúplné apelace, jsou **rozsudky vydané při rozhodování v řízení podle páté části občanského soudního řádu ve věcech, o kterých bylo rozhodnuto jiným orgánem**. Dle § 245 občanského soudního řádu platí, že pokud není v páté části uvedeno něco jiného, jsou subsidiárně použita ustanovení první až čtvrté části. Jelikož pátá část neobsahuje zvláštní ustanovení, které by se týkalo uvádění novot v odvolacím řízení, uplatní se přiměřeně ustanovení § 205a občanského soudního řádu.

---

⁷² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5, s. 260-264.

⁷³ Tamtéž, s. 393-395.

4 Historický vývoj principu úplné a neúplné apelace

V následujících podkapitolách se budu zabývat problematikou historického vývoje principu úplné a neúplné apelace, který představím v širším kontextu vývoje civilního soudního řádu. Pro přehlednost bude text chronologicky rozčleněn dle nejpodstatnějších etap vývoje sledovaných institutů.

4.1 Civilní soudní řád do roku 1918

V období, kdy byly české země součástí celku Rakouska-Uherska, prošlo civilní právo procesní poměrně dynamickým vývojem. V období druhé poloviny 18. století byl vydán Josefínský řád, vylučující zvykové procesní právo. Tento řád platil až do roku 1898, přičemž v jeho rámci mohly být uplatněny i opravné prostředky. Ty se – analogicky jako v současné době – členily na řádné a mimořádné. Zatímco řádným opravným prostředkem proti nepravomocnému rozsudku první stolice byla apelace (odvolání), proti rozsudku druhé instance sloužila revize. U těchto opravných prostředků platil zákaz novot.⁷⁴

V polovině 19. století nastaly společenské reformy, které podnítily přijetí zákona č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních (civilní řád soudní). Tento zákon, který byl vypracován Franzem Kleinem, lze hodnotit jako velmi kvalitní, ostatně na našem území platil až do roku 1950. V jeho rámci se občanské soudní řízení zakládalo na zásadě ústního jednání v kombinaci se zásadou písemnou, veřejnosti soudního jednání, projednací a zásadou volného hodnocení důkazů. Soudnictví vykonávaly soudy řádné, které byly trojinstanční, a soudy mimořádné. Jako řádné opravné prostředky sloužily odvolání, odvolání proti rozsudku, rekurs a dovolací rekurs proti usnesení.⁷⁵ Odvolání bylo postaveno na apelačním opravném systému, dovolání bylo založeno na revizním opravném systému.⁷⁶

Odvolání bylo v rámci civilního soudního řádu postaveno na principu neúplné apelace. Odvolací soud pouze přezkoumával záležitost v mezích odvolání po právní a skutkové stránce. Předmětem odvolání mohl být pouze výrok – proti důvodům nebylo možné se

---

⁷⁴ STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3271-5, s. 26.

⁷⁵ Tamtéž, s. 26-27.

⁷⁶ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1974, s. 50.

odvolat.⁷⁷ Skutkovým základem pro rozhodnutí odvolacího soudu byly pouze takové skutečnosti a důkazy, které strany uvedly již v řízení před prvostupňovým soudem. Úprava principu úplné apelace byla obsažena v ustanovení § 482 II civilního řádu soudního, který stanovoval, že „*skutkové okolnosti a důkazy, které podle obsahu procesních spisů prvního soudce a skutkové podstaty rozsudku nebyly uvedeny ve stolici první, smějí stranami v odvolacím řízení býti předneseny toliko, aby byly dokázány nebo vyvráceny uplatňované důvody odvolací*“.⁷⁸

Jak konstatuje Hora, v odvolacím řízení však nebyl uplatňován absolutní zákaz nových skutečností a důkazů – tato nova neuplatněná před prvoinstančním soudem se připouštěla u dolíčení nebo u vyvrácení odvolacích důvodů rozsudku soudu první instance bez dotčení skutkového stavu. Nové skutečnosti a důkazy, sloužící k dokázání nebo vyvrácení uplatňovaných odvolacích důvodů, měly být odpůrci oznámeny odvolacím spisem nebo přípravným podáním, pokud se jednalo o nové skutečnosti a důkazy uplatňované odvolatelem. Pokud byla nova uplatňována odpůrcem, měla být uvedena do čtrnácti dnů po obdržení odvolacího spisu.⁷⁹

V souvislosti s tímto obdobím je třeba zmínit i císařský patent č. 208/1854 ř. z., jímž byl zaveden zákon o soudním řízení v nesporných věcech. Tento tzv. nesporný patent umožňoval stranám, aby v rámci opravných prostředků (rozklad a stížnost) uváděly nova – tím došlo k zakotvení principu úplné apelace v rámci nesporného soudnictví.⁸⁰ Zahajovací ustanovení tohoto zákona upravovala základy, týkající se veškerých nesporných řízení. Další části pak byly věnovány konkrétním typům zvláštních soudních řízení – bylo pojednáno o řízení o pozůstalosti, o opatrovnických a poručenských řízeních, o řízení o osvojení atd.⁸¹

V dikci nesporného patentu bylo řízení standardně zahajováno návrhem, ale pokud existoval veřejný zájem na ochraně soukromoprávních vztahů, zahajovalo se řízení z moci úřední. Soud byl povinen prozkoumávat nejen ty skutkové případy, které byly předneseny stranami, ale i

---

⁷⁷ STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3271-5, s. 26-27.

⁷⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona a Karel SCHELLE. *Právní úprava civilního řízení: (historie a současnost). Část 1*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1995. ISBN 80-210-1198-X, s. 139.

⁷⁹ HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní. Díl 3, Opravné prostředky a zvláštní způsoby řízení*. Praha: Nakladatelství Věšhrd, 1924, s. 56-57.

⁸⁰ § 10 císařského patentu č. 208/1854 ř. z., o soudním řízení v nesporných právních věcech

⁸¹ HARTMANN, Antonín. *Nesporné řízení*. Druhé vydání. Praha: Československý Kompas, 1931, s. 369.

ty, které by mohly ovlivnit rozhodnutí ve věci samé.⁸² Nesporný patent zůstal v platnosti až do 1. ledna 1951, kdy nabyl účinnosti zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád).

4.2 Civilní soudní řád v období let 1918 až 2000

Samostatné Československo po roce 1918 recipovalo rakouský civilní soudní řád společně s dalšími právními předpisy. V oblasti Slovenska však stále platil Uherský civilní soudní řád, který byl v mnohých ustanoveních rozdílný od rakouské úpravy. Na konci 30. let byl vypracován návrh nového zákoníku civilního procesu, který měl ambici vyřešit tuto dvojkolejnost právní úpravy. Kvůli dynamickému dějinnému vývoji však nestihl být přijat – výsledkem kodifikačního úsilí tak byly jen parciální úpravy, které se věnovaly konkrétním druhům civilního procesu. Jednalo se zejména o úpravy základních ustanovení nesporného řízení. Nesporný proces byl v tomto období svého legislativního vývoje poprvé vymezen jako samostatný druh civilního řízení.⁸³

Civilní řád soudní byl na počátku 50. let nahrazen novými právními předpisy, které lépe reflektovaly aktuální společenský a politický stav. Důležité změny přinesl zákon č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví, v jehož dikci byla za hlavní procesní zásadu prohlášena zásada materiální pravdy. To vedlo k odstranění kontumačního řízení a také k omezení procesních oprávnění stran. Na soud byl kladen požadavek, aby rozhodoval dle skutečného stavu věci bez ohledu na přednesy účastníků řízení. Nakonec však tento trend vedl k pokřivení některých procesních zásad.

Zákon o zlidovění soudnictví byl inspirován sovětskou úpravou. Zavedl dvoustupňovou soudní soustavu, která nahradila dřívější soudní soustavu třístupňovou. Motivací k této změně byla snaha o zvýšení hospodárnosti řízení.⁸⁴ Důležitou změnou byl přechod k úplné apelaci, což pro účastníky řízení znamenalo možnost uplatňovat novoty neuplatněné u

---

⁸² § 2 bod 10 císařského patentu č. 208/1854 ř. z., o soudním řízení v nesporných právních věcech

⁸³ ZOULÍK, František a Bohumil DVOŘÁK. K vývoji a perspektivám českého civilního procesu. *Právní fórum*. 2009, č. 1, s. 1-5. ISSN 1214-7966, s. 1.

⁸⁴ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1974, s. 59-60.

prvoinstančního soudu před odvolacím soudem.⁸⁵ Novoty bylo možné uplatňovat i v rámci rekursu.⁸⁶

Ke dni 1. ledna 1951 nabyl účinnosti zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád), zahrnující de facto všechny druhy civilního řízení s cílem vytvořit jednotné řízení. Smyslem konceptu bylo umožnit státu skrze civilní proces intervenovat do sféry soukromého práva. Tato sféra soukromého práva se dle marxistické ideologie neměla odlišovat od veřejného práva.⁸⁷ Zákon o řízení ve věcech občanskoprávních nerozlišoval nalézací řízení sporné a nesporné a obsahoval úpravu nalézacího i exekučního řízení. Řádným opravným prostředkem bylo odvolání a stížnost. V rámci odvolání byla uplatňována zásada úplné apelace, přičemž byla preferována zásada materiální pravdy před formálně správným rozhodnutím. Důvodová zpráva k tomuto zákonu explicitně odmítala argumenty odpůrců novot, kteří tvrdili, že přípustnost novot protahuje řízení a nadbytečně zatěžuje soudy.⁸⁸

Další společenský vývoj (zejména přijetí socialistické ústavy) si vynutil přijetí zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v němž hrála důležitou úlohu zásada materiální pravdy v úplné jednotnosti řízení. Tento občanský soudní řád se měl od předcházejícího lišit zejména svou jednoduchostí. Významnou změnou bylo, když občanský soudní řád vymezil odvolání jakožto jediný řádný opravný prostředek, postavený na principu úplné apelace. Účastník řízení mohl činit procesní úkony kdykoli v průběhu řízení – nebylo nutné, aby uváděl veškerá svá tvrzení a návrhy důkazních prostředků už před prvoinstančním soudem, aby tak urychlil soudní řízení. V odvolacím řízení mohl účastník přinášet nové skutečnosti a důkazy až do chvíle, kdy soud přistoupil k rozhodnutí. Tento stav však byl v rámci odborných kruhů kritizován pro průtahy řízení. Zoulík a Dvořák konstatují, že nedostatky této úpravy se projevovaly už v totalitním období – až do roku 1989 byl ostatně občanský soudní řád pětkrát novelizován.⁸⁹

---

⁸⁵ § 47 odst. 2 zákona č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví

⁸⁶ § 48 zákona č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví

⁸⁷ ZOULÍK, František a Bohumil DVOŘÁK. K vývoji a perspektivám českého civilního procesu. *Právní fórum*. 2009, č. 1, s. 1-5. ISSN 1214-7966, s. 1.

⁸⁸ WINTEROVÁ, Alena. Koncentrace civilního soudního řízení. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 4, s. 8-23. ISSN 1210-6348, s. 16-17.

⁸⁹ ZOULÍK, František a Bohumil DVOŘÁK. K vývoji a perspektivám českého civilního procesu. *Právní fórum*. 2009, č. 1, s. 1-5. ISSN 1214-7966, s. 1.

Když po roce 1989 došlo k pádu totalitního režimu, přestal koncept jednotného civilního procesu nově nastoleným společenským podmínkám vyhovovat. Některé z následujících novel občanského soudního řádu byly natolik významné, že signifikantně změnily obraz civilního procesu v rámci českého právního řádu. K nejdůležitějším patří níže vyjmenované novely:

- zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (tzv. velká novela),
- zákon č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony,
- zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (tzv. souhrnná novela).

Tyto novely způsobily zrychlení občanskoprávního řízení, zkrácení doby rozhodování soudů první instance a implementaci prvků koncentrace řízení v souvislosti s principem neúplné apelace.

4.3 Tzv. velká novela občanského soudního řádu (zákon č. 30/2000 Sb.)

Tzv. velká novela občanského soudního řádu, provedená zákonem č. 30/2000 Sb., zavedla (respektive vrátila) do českého civilního řízení sporného nové koncentrační instituty, jejichž cílem bylo urychlení projednávání a rozhodování věci a posílení odpovědnosti účastníků řízení za jeho průběh. Tato novela významným způsobem změnila tvář civilního procesu a odvolacího řízení. Co se týče rozsahu této novely, čítala více novelizačních bodů, než měl původní občanský soudní řád ustanovení.⁹⁰

Velká novela přinesla změny zejména v právní úpravě odvolacího řízení – dokonce můžeme v tomto kontextu hovořit o rekodifikaci ve smyslu přijetí nového právního předpisu.⁹¹ Ve zpětném pohledu můžeme říci, že instituty, jako je například poučení o neúplné apelaci dle § 119a občanského soudního řádu nebo odvolací důvody dle ustanovení § 205 téhož zákona, se

---

⁹⁰ MACKOVÁ, Alena. Opravné prostředky v novele občanského řádu provedené zákonem č. 30/2000 Sb. *Bulletin advokacie*. 2000, č. 8, s. 24-38. ISSN 1210-6348, s. 24.

⁹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

v praxi uchytily. Novela změnila základní principy opravných prostředků, došlo k opětovnému zavedení žaloby pro zmatečnost.

Největší změnou, kterou novela přinesla pro odvolací řízení, bylo zavedení neúplné apelace, které lze považovat za logické vyústění dlouhodobějšího trendu prosazování prvků koncentrace řízení.⁹² Novela připouštěla následující výjimky z principu neúplné apelace:

- případy taxativně vyjmenované v ustanovení § 205a občanského soudního řádu,
- řízení, ve kterých je uplatněna vyšetřovací zásada,
- exekuční řízení.

Zavedení principu neúplné apelace bylo reflektováno i do rozsahu přezkumné činnosti odvolacího soudu, jelikož odvolací soud po novele již nemohl přihlížet k důkazům a skutečnostem, které byly uplatněny v rozporu se zákazem novot.⁹³

Velká novela se v oblasti opravných prostředků inspirovala u císařského řádu soudního z roku 1895.⁹⁴ Se zavedením principu neúplné apelace souviselo zakotvení poučovací povinnosti v dikci § 119a občanského soudního řádu – smyslem této novinky bylo, aby soud poskytl řádné poučení účastníkům řízení o tom, kdy mají poslední možnost uplatnit skutečnosti a důkazy. Dalším významným ustanovením, zavedeným velkou novelou, byl § 211a, upravující možnost uplatňování novot účastníky, kteří byli rozdílní od osoby odvolatele.⁹⁵

Chalupa ve svém článku věnovaném koncentraci řízení sumarizuje, že velká novela zavedla tři projevy koncentrace řízení:⁹⁶

- soustředění možnosti tvrdit skutečnosti a označovat důkazní prostředky ve vybraných řízeních do prvního jednání v dané věci, tedy koncentrace vybraných řízení skončením prvního jednání věci dle § 118b,

---

⁹² MACKOVÁ, Alena. Opravné prostředky v novele občanského řádu provedené zákonem č. 30/2000 Sb. *Bulletin advokacie*. 2000, č. 8, s. 24-38. ISSN 1210-6348, s. 25.

⁹³ Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

⁹⁴ MACKOVÁ, Alena. Opravné prostředky v novele občanského řádu provedené zákonem č. 30/2000 Sb. *Bulletin advokacie*. 2000, č. 8, s. 24-38. ISSN 1210-6348, s. 24-25.

⁹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

⁹⁶ CHALUPA, Radim. Nezdařenou koncentrací řízení do slepé uličky civilního procesu. *Právník*. 2015, č. 7, s. 582-611. ISSN 0231-6625, s. 586.

- uzavření možnosti tvrdit skutečnosti a označovat důkazní prostředky uplynutím lhůty stanovené soudem, tedy soudcovská koncentrace dle § 118c a
- soustředění možnosti tvrdit skutečnosti a označit důkazní prostředky do řízení před prvoinstančním soudem, tedy neúplná apelace dle § 205a.

Chalupa dále k této novele konstatuje, že idea soudcovské koncentrace byla lepší jejího provedení – stěžejním nedostatkem tohoto typu koncentrace se ukázala být limitace tím, že k její aplikaci do řízení nemohl soud přistoupit z vlastní iniciativy, ale mohl tak učinit jen na návrh účastníka řízení. Soudcovská koncentrace se projevovala pouze ve sporných řízeních a z občanského soudního řádu byla nakonec odstraněna tzv. souhrnnou novelou. Naopak implementaci neúplné apelace označuje Chalupa jako velmi podařený krok, významně eliminující průtahy v řízení.⁹⁷

4.4 Novela občanského soudního řádu z roku 2005 (zákon č. 59/2005 Sb.)

Dne 1. dubna 2005 vstoupila v účinnost novela občanského soudního řádu, realizovaná zákonem č. 59/2005 Sb. Právě tato novela zavedla do občanského soudního řádu výjimky z principu úplné apelace v podobě, v jaké jsou v tomto zákoně obsaženy dosud. Konkrétně novela připojila k původním pěti důvodům, prolamujícím neúplnou apelaci ve sporném řízení, důvod šestý – tedy stav, kdy odvolatel nebyl úspěšný ve věci, která byla projednána prvostupňovým soudem, a současně nebyl poučen podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 občanského soudního řádu.⁹⁸

Novela občanského soudního řádu z roku 2005 přinesla změny zejména ve vztahu k úpravě odvolacího řízení – tím refletovala vysoký počet zrušujících rozhodnutí odvolacích soudů, který byl důsledkem zavedení principu neúplné apelace. V rámci systému neúplné apelace bylo umožněno, aby odvolací soud napadené rozhodnutí potvrdil, zrušil nebo změnil. Došlo

---

⁹⁷ CHALUPA, Radim. Nezdařenou koncentrací řízení do slepé uličky civilního procesu. *Právník*. 2015, č. 7, s. 582-611. ISSN 0231-6625, s. 587.

⁹⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

k posílení apelačního principu v tom smyslu, že odvolací soud mohl rozhodnutí prvoinstančního soudu zrušit jen z taxativně vyjmenovaných důvodů.⁹⁹

Další významné změny se týkaly ustanovení § 213 a § 213a občanského soudního řádu, tedy oblasti dokazování v rámci odvolacího řízení. V tomto smyslu došlo k rozšíření možnosti dokazování před odvolacím soudem při zachování principu neúplné apelace. Prostřednictvím novely také došlo k diferenciaci opakování a doplnění dokazování v odvolacím řízení. Nově měl odvolací soud doplnit dokazování o takové účastníky řízení navržené důkazy, jež dosud nebyly provedeny, pokud to považoval za potřebné pro zjištění skutkového stavu věci. Tato povinnost neplatila pro případy, kdy by bylo doplnění dokazování příliš rozsáhlé a pokud ke skutečnosti, která měla být tímto doplněním prokázána, zatím nebylo realizováno žádné nebo jen nedostatečné dokazování.¹⁰⁰

4.5 Tzv. souhrnná novela občanského soudního řádu (zákon č. 7/2009 Sb.)

Zákon č. 7/2009 Sb., prostřednictvím kterého byla realizována tzv. souhrnná novela občanského soudního řádu, nabyl účinnosti ke dni 1. července 2009. Hlavním cílem této novely bylo zjednodušení civilního procesu, který se důsledkem množství změn stal poměrně komplikovaným a nepřehledným. Jirsa konstatuje, že ačkoli se jednalo o důležitou změnu civilního procesu, srovnatelnou s tzv. velkou novelou občanského soudního řádu z roku 2000, neměla tentokrát tato novela charakter rekonstrukce. Prostřednictvím novely došlo k posílení zásady odpovědnosti účastníků za výsledek sporu a také zásady *vigilantibus iura scripta sunt* (spravedlnost náleží jen bdělým).¹⁰¹

Považuji za relevantní upozornit na to, že novela občanského soudního řádu z roku 2005 provedla změny v oblasti přípravy jednání a koncentrace řízení. Byla posílena zásada rozhodnutí při jediném jednání a novinkou byla úprava institutu přípravného jednání. Namísto koncentrace řízení na základě rozhodnutí soudu byla do právního řádu implementována

---

⁹⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

¹⁰⁰ WALTR, Robert. Nová právní úprava odvolacího řízení v občanském soudním řádu. *Právní zpravodaj*. 2005, roč. 6, č. 2, s. 3-6. ISSN 1212-6410, s. 3-4.

¹⁰¹ JIRSA, Jaromír. Souhrnná novela občanského soudního řádu – příležitost ke změně. *Právní rozhledy*. 2009, č. 6, s. 198-208. ISSN 1210-6410, s. 206-607.

zákonná koncentrace, nastávající okamžikem ukončení přípravného jednání, skončením prvního jednání, nebo na žádost účastníka do konce lhůty definované soudem. Těmito úpravami došlo v důsledku k posílení koncentrace řízení.¹⁰²

Tato novela neměla větší přímý vliv na princip neúplné apelace, v souladu s rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1829/2011 ze dne 30. listopadu 2011 lze však poukázat na změny v poučovací povinnosti, které mají na princip neúplné apelace nepřímý vliv (viz ustanovení § 205a písm. e) občanského soudního řádu). Po zavedení koncentrace řízení jako univerzální zásady pro projednání věci ve sporném řízení je třeba, aby soud splnil svou poučovací povinnost dle ustanovení § 118a odst. 1 a odst. 3 občanského soudního řádu do skončení přípravného jednání (§ 114c občanského soudního řádu), nebo pokud se nekonalo přípravné jednání, do skončení prvního jednání ve věci. V případě, že tak soud neučiní, a je podáno odvolání, musí poučení poskytnout odvolací soud, a to bez ohledu na skutečnost, že už došlo ke koncentraci řízení. Porušení povinnosti deklarované ustanovením § 118a občanského soudního řádu je považováno za vadu řízení.¹⁰³

Chalupa hodnotí souhrnnou novelu ve vztahu k nové podobě koncentrace řízení jako krok do slepé uličky. Argumentuje, že účastníkům řízení je v jejím důsledku často odňata možnost tvrdit stěžejní skutkové okolnosti a označovat rozhodující důkazy, čímž se civilní proces posunul na kvalitativně nižší úroveň.¹⁰⁴

4.6 Přijetí zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

V souvislosti se systémem úplné a neúplné apelace je nutné zmínit i změnu, kterou do civilního procesu vneslo přijetí zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. V důsledku přijetí tohoto zákona byla prostřednictvím novely č. 293/2013 Sb. z ustanovení § 120 odst. 2 občanského soudního řádu vypuštěna úprava nesporných řízení – v návaznosti na to došlo k novelizaci ustanovení § 205a odst. 2 občanského soudního řádu (v tehdejší znění), jež ve vztahu k řízení podle ustanovení § 120 odst. 2 občanského soudního řádu vylučoval aplikaci ustanovení § 205a odst. 1 téhož zákona (opět v tehdejší znění).

---

¹⁰² Důvodová zpráva k zákonu č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

¹⁰³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Cdo 1829/2011 ze dne 30. 11. 2011

¹⁰⁴ CHALUPA, Radim. Nezdařenou koncentrací řízení do slepé uličky civilního procesu. *Právník*. 2015, č. 7, s. 582-611. ISSN 0231-6625, s. 589.

Přijetím zákona o zvláštních řízeních soudních došlo k úpravě nesporných řízení v rámci samostatného zákona – jejich výčet byl přesunut do ustanovení § 2 zákona o zvláštních řízeních soudních. Pro řízení podle § 2 zákona o zvláštních řízeních soudních je relevantní úprava dokazování v odvolacím řízení dle § 28 odst. 1 téhož zákona, umožňující i v rámci odvolacího řízení uvádět novoty, které nebyly uplatněny před prvoinstančním soudem. Úplná apelace se týká řízení dle § 2 zákona o zvláštních řízeních soudních, pokud však tento zákon nestanoví jinak.¹⁰⁵

---

¹⁰⁵ SVOBODA, Karel. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-788-0, s. 63.

5 Uplatnění principů v odvolacím řízení

V následující poslední teoretické kapitole diplomové práce se budu zabývat uplatněním principů v odvolacím řízení. První podkapitola se bude věnovat projekci neúplné apelace do odvolacího řízení *de lege lata*. Vzhledem k šíři tématu se budu snažit vyhnout se obecným informacím o odvolacím řízení a tomu, o čem jsem již pojednal v předcházejících kapitolách, a cíleně se zaměřím na vybrané aspekty odvolacího řízení, kde je princip neúplné apelace promítnut. Ve druhé podkapitole pak představím případy odvolání, kde se uplatňuje úplná apelace. Nakonec poslední podkapitola se bude zabývat osobami, které jsou v odvolacím řízení kompetentní k uplatňování nových skutečností a důkazů.

5.1 Projekce neúplné apelace do odvolacího řízení

V současné právní úpravě je odvolání postaveno na principu neúplné apelace. K podstatě tohoto systému patří přezkoumání právní i skutkové stránky rozhodnutí prvostupňového soudu soudem druhého stupně, tedy soudem odvolacím. Úplná apelace významně determinuje rozsah přezkumné činnosti soudu – účastníci řízení mohou tvrdit rozhodné skutečnosti a navrhnout důkazy jen do okamžiku, kdy je řízení zkoncentrováno. V tomto smyslu se jedná o okamžik skončení přípravného jednání, a pokud nebylo provedeno, tak o skončení prvního jednání, popřípadě o vyhlášení rozhodnutí prvostupňovým soudem.¹⁰⁶ Účastník řízení se může odvolat proti každému rozhodnutí prvostupňového soudu s výjimkou případů, uvedených v ustanovení § 202 občanského soudního řádu.

5.1.1 Odvolací důvody

Princip neúplné apelace je ve vztahu k odvolacímu řízení signifikantní zákazem uvádění nových důkazů a skutečností – soud tedy nemůže přihlídnout k důkazům a skutečnostem, které jsou uplatněny v rozporu se zákazem *novot*. Z tohoto zákazu existuje v dikci ustanovení § 205a občanského soudního řádu šest výjimek, o kterých jsem podrobněji pojednal v jedné z předcházejících kapitol. Zákonodárce touto cestou vzal v úvahu situace, v rámci kterých mohlo dojít k podstatným změnám, které mohly mít vliv na posouzení dané věci. Nové

---

¹⁰⁶ SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ, Klára HAMULÁKOVÁ a kol. *Civilní proces*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3, s. 234-235.

skutečnosti a důkazy se vztahují na věcnou správnost rozhodnutí prvoinstančního soudu i na procesní stránku takového rozhodnutí.

Pokud komparujeme výjimky z neúplné apelace, které jsou uplatněny v rámci odvolacího řízení dle ustanovení § 205a občanského soudního řádu, s výjimkami z koncentrace řízení v prvním stupni, nalezneme tři společné výjimky, kdy mohou účastníci řízení uplatňovat jakožto nové takové skutečnosti a důkazy, které:¹⁰⁷

- mají zpochybnit věrohodnost provedených důkazů nebo skutečností (takové nelze předvídat předem),
- nastaly nebo vznikly až po koncentraci v řízení před prvoinstančním soudem nebo po rozhodnutí prvního stupně,
- účastník řízení nemohl bez vlastní viny včas uvést.

Na rozdíl od koncentrace řízení dle § 118b odst. 1 můžou být v souladu s principem neúplné apelace jakožto výjimky uplatněny takové skutečnosti a důkazy, kterými má být splněna povinnost tvrzení nebo důkazní, pokud z důvodu nesplnění těchto povinností neměl odvolatel ve věci úspěch a paralelně nebyl soudem řádně poučen ve smyslu § 118a odst. 1 až 3 občanského soudního řádu.

System neúplné apelace má vliv nejen na osobu odvolatele, ale omezuje i ostatní účastníky řízení – žádný z nich nesmí namítat důkazní prostředky v rozporu se zákazem novot. V dikci ustanovení § 211a občanského soudního řádu mohou účastníci odlišní od osoby odvolatele uvádět důkazní prostředky neuplatněné před prvostupňovým soudem jen za podmínek konstatovaných ustanovením § 205a občanského soudního řádu, anebo v situaci, kdy pro odvolatele neplatí omezení odvolacích důvodů (v opačném případě by totiž byla narušena rovnost účastníků řízení). V tomto smyslu dále dodám, že za nepřípustnou novotu není považováno, pokud odvolatel vyličením skutečnosti v rámci svého odvolání nemění skutkový základ rozhodnutí, ale pouze upřesňuje nebo rozvíjí svá dosavadní tvrzení o stejné skutečnosti.

Svoboda, Smolík, Levý, Šínová a kol. ve svém komentáři k občanskému soudnímu řádu uvádí, že v systému neúplné apelace jsou v případě odvolání, která jsou podána proti rozhodnutím procesní povahy, přípustná podání tzv. blanketních odvolání (jedná se o takové odvolání, ve kterém nejsou uvedeny žádné odvolací důvody). Ačkoli takové odvolání ze své

---

¹⁰⁷ § 118b odst. 1 a § 205a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

povahy neobsahuje žádné odvolací důvody, odvolací soud je povinen je i přesto přezkoumat.¹⁰⁸

Drápal dále k této problematice uvádí, že dle ustanovení § 212a odst. 3 občanského soudního řádu může odvolací soud přihlížet k novým skutečnostem jen v případě, že byly účastníky uplatněny podle ustanovení § 205a a § 211a občanského soudního řádu. Z toho lze vyvodit, že ve věcech, které nejsou uvedeny v ustanovení § 120 odst. 2 občanského soudního řádu, nemůže odvolací soud přihlídnout k novotám, pokud je žádný z účastníků řízení neuplatnil v odvolání, ve vyjádření k odvolání nebo během odvolacího řízení, ačkoli by byly jinak dle ustanovení § 205a a § 211a občanského soudního řádu přípustné a vyšly by v průběhu odvolacího řízení najevo.¹⁰⁹

5.1.2 Dokazování v řízení před odvolacím soudem

V rámci odvolacího řízení má specifický charakter i sběr skutkové materie a opakování dokazování soudem druhého stupně. Odvolací soud může v konsensu se zásadou přimosti a ústnosti zopakovat dokazování, které založilo skutkové zjištění prvoinstančního soudu. Takové dokazování je zopakováno pokaždé, kdy má odvolací soud za to, že z těchto důkazů je možné dospět k jiným skutkovým závěrům.¹¹⁰ Odvolací soud může zopakovat i takové důkazy provedené prvostupňovým soudem, z nichž nebyla učiněna skutková zjištění, a to v případě, pokud k daným skutečnostem odvolací soud chce přihlížet.¹¹¹ Odvolací soud je de lege oprávněn provést i nové skutečnosti a důkazy navržené účastníky řízení, pokud je to evidentně nutné ke zjištění skutkového stavu. Ve výše uvedených záležitostech se musí držet podmínek ustanovení § 205a občanského soudního řádu.

Malenovský se zabývá otázkou stanovení míry, do jaké může odvolací soud v rámci přezkumu rozhodnutí prvoinstančního soudu samostatně provádět dokazování a docházet tímto způsobem k vlastním skutkovým zjištěním. Další relevantní otázkou je, do jaké míry by

---

¹⁰⁸ SVOBODA, Karel, Petr SMOLÍK, Jiří LEVÝ, Renáta ŠÍNOVÁ a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0, s. 655.

¹⁰⁹ DRÁPAL, Lubomír. Odvolání po novele občanského soudního řádu. *Právní rozhledy*. 2001, č. 9, s. 1-24. ISSN 1210-6410, s. 14.

¹¹⁰ § 213 odst. 2 a § 205a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹¹¹ § 213 odst. 3 a § 205a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

měl odvolací soud jen ověřovat zákonnost procesního postupu prvoinstančního soudu jakožto soudu, jemuž primárně přísluší zjištění skutkového stavu.¹¹²

Jak pro zjišťování skutkového stavu v rámci odvolacího řízení tak pro opakování dokazování je podstatná koncentrace řízení. V tomto kontextu je nutné tázat se, do jaké míry je odvolací soud v případě opakování dokazování vázán koncentrací řízení, nastalou před prvostupňovým soudem. Odvolací soud musí odmítnout takové důkazy, které byly navrženy v rozporu s ustanovením § 205a občanského soudního řádu – a to i v tom případě, že by takové důkazy potenciálně mohly ovlivnit skutková zjištění a rozhodnutí odvolacího soudu.

Komentář k občanskému soudnímu řádu autorského kolektivu pod vedením Drápala a Bureše se zabývá další podstatnou otázkou, spojenou s problematikou dokazování před odvolacím soudem – uvádí, že ačkoli občanský soudní řád ve svém ustanovení § 213b odst. 1 konstatuje, že v odvolacím řízení nemohou být uplatněny novoty v rozporu s ustanovením § 205a, odst. 2 téhož ustanovení doplňuje, že v situaci nesplnění poučovací povinnosti dle § 118a ohledně uvedení dalších tvrzení či důkazů lze považovat za vadu řízení, jen pokud potřeba uvést další tvrzení nebo důkazy vyplývá z odlišného právního názoru odvolacího soudu. Můžeme vyvodit, že pokud dospěje odvolací soud k jinému právnímu názoru než prvoinstanční soud, musí účastníkům řízení dle ustanovení § 213b odst. 2 občanského soudního řádu umožnit, aby doplnili skutková tvrzení a důkazy takovým způsobem, aby mohli reagovat na novou situaci.¹¹³

Výše uvedené do jisté míry narušuje princip koncentrace, který je uplatněn v řízení před prvostupňovým soudem a jenž jinak podmiňuje přípustnost odvolacích důvodů a výjimek ze zákazu uvádění nových důkazů a skutečností v odvolacím řízení.¹¹⁴ K věci se ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 618/2004 vyjádřil i Ústavní soud, který konstatoval, že změna právního názoru, která neopodstatňuje rozhodnutí prvostupňového soudu, je důvodem kasačního rozhodnutí odvolacího soudu – z hlediska ústavního práva se tím účastníkům řízení otevírá možnost uplatnění práva vyjádřit se k němu nebo i předložit novoty, které by jinak nebyly relevantní. Ústavní soud dále dodává, že pokud odvolací soud potvrdí rozsudek prvoinstančního soudu

---

¹¹² MALENOVSKÝ, Radek. K jedné zásadní otázce k doplnění dokazování v řízení před odvolacím soudem dle občanského soudního řádu. *Soudce*. 2008, č. 3, s. 18-21. ISSN 1211-5347, s. 19.

¹¹³ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1717.

¹¹⁴ SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-414-7, s. 191.

po změně právního názoru, který nezakládá důvod změny rozhodnutí prvostupňového soudu, aniž by řídil svůj postup dle ustanovení § 118a odst. 2 občanského soudního řádu, nejednal v konsensu se zásadami spravedlivého procesu, protože tím odejmul stěžovateli možnost jednat před soudem, která spočívá v oprávnění právně a skutkově argumentovat. Tím dochází k porušení práva ukotveného v ustanovení č. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.¹¹⁵

Nicméně v komentáři k občanskému soudnímu řádu nalezneme názor, podle kterého je uvádění novot možné jen v takovém případě, kdy prvoinstanční soud nepoučí účastníky, přičemž takové poučení musí být nahrazeno soudem druhé instance.¹¹⁶ Lze konstatovat, že tento rozpor je mimo jiné způsoben i poměrováním zásady dvojinstančnosti a přímosti – zatímco v duchu zásady dvojinstančnosti by měla existovat možnost přezkoumat závěry vyplývající z dokazování před soudem jednoho stupně soudem vyššího stupně, v souvislosti se zásadou přímosti je zase odvolací soud povinen hodnotit důkazy prvostupňového soudu (pokud má za to, že je možné, aby byly po skutkové stránce hodnoceny jiným způsobem) jen po zopakování dokazování.

5.1.3 Poučovací povinnost soudu

V souvislosti s implementací prvků koncentrace řízení do civilního procesu je možné se ptát, jak režim koncentrace řízení ovlivňuje poučovací povinnost soudu při jednání dle § 118a odst. 1 až 3 občanského soudního řádu – Bureš na tuto otázku nabízí dvě odpovědi. První z nich je, že po koncentraci řízení dle ustanovení 118b odst. 1 občanského soudního řádu mohou být účastníci řízení poučeni dle ustanovení § 118a téhož zákona jen ohledně přípustných výjimek z koncentrace řízení. Druhá odpověď se opírá o širší pojetí, kdy je výjimka z neúplné apelace považována za jeden z pilířů projednací zásady v civilním procesu.¹¹⁷ Bureš doplňuje, že vůči účastníkům není možné vyvozovat procesní odpovědnost, aniž by byli řádně poučeni soudem. V tomto kontextu je ustanovení § 118a občanského soudního řádu prevencí před překvapivými rozhodnutími soudů, kdy by účastníci řízení nevěděli, jaký je právní náhled

---

¹¹⁵ Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 618/2004 ze dne 3. 3. 2005

¹¹⁶ LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-986-1, s. 931.

¹¹⁷ BUREŠ, Jaroslav. Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná od 1. 7. 2009. *Bulletin advokacie*. 2009, č. 12, s. 27-31. ISSN 1210-6348, s. 29-30.

soudu na jejich záležitost. Pokud by účastníka řízení dle § 118a odst. 1 až 3 občanského soudního řádu řádně nepoučil prvoinstanční soud, musí tak učinit soud odvolací.¹¹⁸

Ve smyslu ustanovení § 119a občanského soudního řádu má předseda senátu účastníky řízení poučit o tom, že mají uvést všechny rozhodné skutečnosti a označit důkazy ještě předtím, než bude vyhlášeno rozhodnutí v dané věci, přičemž k později uplatněným důkazním prostředkům bude přihlíženo pouze za podmínek dle dikce ustanovení § 205a občanského soudního řádu. Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb. považuje toto poučení za poskytnutí poslední šance navrhnout v řízení před prvostupňovým soudem nové skutečnosti a důkazy.¹¹⁹ Poté, co nabyl účinnosti zákon č. 7/2009 Sb. (souhrnná novela), ztratilo ustanovení § 119a občanského soudního řádu částečně na významu – i přesto dosud toto poučení slouží jako tzv. „souhrnné“ poučení účastníků řízení. Poučení dle § 119a občanského soudního řádu musí být určité a v souvislosti se skutečností, že absence tohoto poučení je odvolacím důvodem, by mělo dojít k jeho zaprotokolování se zmíněním reakcí účastníků řízení. Judikatura se postupně konsolidovala na názoru, že poučovací povinnost se vztahuje na přítomné účastníky, případně na jejich zástupce. Například Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Odo 715/2002 ze dne 19. března 2003 konstatoval, že poučovací povinnost „*směřuje jen vůči účastníkům, kteří jsou u jednání přítomni*“, přičemž „*osoby, které se jednání nezúčastnily, se toho, že jim nebylo poskytnuto poučení podle § 119a odst. 1 o. s. ř. mohou úspěšně dovolávat jen tehdy, kdyby soud jednal v jejich nepřítomnosti v rozporu s § 101 odst. 3 o. s. ř.*“. Nejvyšší soud doplňuje i povinnost zaprotokolovat informaci o poučení do protokolu o jednání.¹²⁰

O dalším aspektu odvolacího řízení, kterého se týká princip neúplné apelace a zároveň poučovací povinnost, hovoří Drápal v komentáři k občanskému soudnímu řádu, kde konstatuje, že pokud je v rámci odvolání uplatněna výjimka z neúplné apelace v souladu s ustanovením § 205a písm. e), dochází k tomu, že odvolací řízení bude vedeno dle pravidel úplné apelace – odvolatel tedy může bez omezení provádět v odvolacím řízení novoty.¹²¹ Naproti tomu Křiváčková a Hamuláková uvádějí, že pokud je princip neúplné apelace

---

¹¹⁸ BUREŠ, Jaroslav. Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná od 1. 7. 2009. *Bulletin advokacie*. 2009, č. 12, s. 27-31. ISSN 1210-6348, s. 29-30.

¹¹⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Odo 715/2002 ze dne 19. 3. 2003

¹²¹ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1643.

prolomen kvůli chybějícímu poučení soudem dle § 119a občanského soudního řádu na samém konci jednání, je nutné brát v úvahu, jestli došlo k poučení účastníků řízení o koncentraci řízení podle ustanovení § 114c nebo 118b občanského soudního řádu. V případě, že soud účastníky o koncentraci řízení po skončení přípravného jednání nebo prvního jednání ve věci nepoučil, pokud se neuskutečnilo přípravné jednání, a soud zároveň účastníky nepoučil ani dle § 119a občanského soudního řízení, budou účastníci moci na základě odvolání v odvolacím řízení uplatňovat nové skutečnosti a důkazy bez omezení. Pokud účastníci byli poučeni soudem o koncentraci řízení dle § 114c nebo § 118b občanského soudního řádu, ale nedošlo k řádnému poučení dle § 119a téhož zákona, mohou účastníci uvádět novoty, které je možné paralelně zahrnout i mezi výjimky z neúplné apelace.¹²² Osobně se ztotožňuji spíše s názorem Křiváčkové a Hamulákové, protože pojetí Drápala považuji za příliš široké.

5.1.4 Námitka promlčení v odvolacím řízení

Námitka promlčení sice není sama o sobě řazena mezi výjimky z koncentrace řízení dle § 118b občanského soudního řádu, v rámci civilního soudního řízení má však specifické postavení, vyplývající mimo jiné z toho, že se může dotknout institutu koncentrace řízení (potažmo neúplné apelace). Podstatnou otázkou v tomto kontextu je, jestli smí účastník řízení vznést námitku promlčení i po okamžiku koncentrace řízení a jestli je námitku promlčení vůbec možné považovat za skutkové tvrzení.

Námitku promlčení lze vznést v řízení před prvostupňovým soudem i v rámci řízení před odvolacím soudem. Soud se může v systému neúplné apelace zabývat námitkou promlčení v odvolacím řízení, pokud není spojena se zákazem novot. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Odo 162/2003 ze dne 21. srpna 2003 konstatoval, že „*účastník řízení může vznést námitku promlčení kdykoli za řízení (až do jeho pravomocného skončení), s tím omezením, že v režimu tzv. neúplné apelace [...] se může odvolací soud zabývat námitkou promlčení vznesenou až v odvolacím řízení, jen není-li spojena s nepřipustným uplatňováním nových skutečností a důkazů*“.¹²³

---

¹²² KŘIVÁČKOVÁ, Jana a KLÁRA HAMULÁKOVÁ. Devět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe. *Právní rozhledy*. 2010, roč. 18, č. 12, s. 441-446. ISSN 1210-6410, s. 446.

¹²³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Odo 162/2003 ze dne 21. 8. 2003

V jiném svém rozhodnutí Nejvyšší soud konstatoval, že námitku promlčení lze v odvolacím řízení shledat důvodnou jen v případě, že skutková zjištění a důkazy uplatněné před prvoinstančním soudem umožňují posoudit rozhodné skutečnosti dle hmotně právní úpravy promlčení a přijmout závěr o promlčení žalobou uplatněného nároku.¹²⁴ Odvolací soud tedy může vzít námitku promlčení v úvahu pouze v takovém případě, kdy není spojena s uplatněním novot.¹²⁵

V tomto názoru je Nejvyšší soud konzistentní – držel se jej i v rámci rozsudku sp. zn. 23 Cdo 1321/2010 ze dne 28. července 2012, kde konstatoval, že v neúspěchu žalobce, který nenese důkazní břemeno ve vztahu k promlčení práva, nemůže být situace, kdy až v době odvolacího řízení vznese žalovaná strana námitku promlčení, přičemž z okolností uvedených ve spise a ze skutkových zjištění prvostupňového stupně nevyplývá, že by promlčecí doba marně uplynula. Soud tedy nepřihlédne k námitce promlčení vznesené v odvolacím řízení, pokud je spojena s nepřijatelným uplatňováním nových důkazních prostředků.¹²⁶

Pokud tedy účastník řízení skutkově vymezí a zároveň prokáže uplynutí promlčecí lhůty stejně jako objektivní předpoklad námitky promlčení před okamžikem koncentrace řízení (neúplná apelace), může kdykoli v průběhu řízení vznést námitku promlčení, jelikož tato námitka není sama o sobě skutkovým tvrzením, ale je svou povahou právním hodnocením. Pokud by však účastník řízení po okamžiku koncentrace řízení vznesl námitku promlčení a až poté se snažil prokázat uplynutí promlčecí doby, jednalo by se o tvrzení nové skutečnosti.

5.2 Případy, kdy je uplatněna úplná apelace

Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. IV. ÚS 2021/11 ze dne 21. listopadu 2011 konstatoval, že důvody k **odvolání proti nemeritornímu rozhodnutí** nejsou v zákoně deklarovány – proti takovému rozhodnutí je tedy možné de lege lata namítnout vše, co zpochybňuje jeho správnost, popřípadě co představuje vadu řízení, které mu předcházelo, pokud to mohlo mít za následek nesprávné rozhodnutí. Odvolací soud musí v takovém případě provést všechny důkazy a potřebná šetření v rozsahu, který by zajistil zjištění všech pro rozhodnutí významných skutečností či vyšetření veškerých podstatných okolností. O tomto odvolání

---

¹²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Odo 653/2003 ze dne 14. 1. 2004

¹²⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Cdo 4291/2007 ze dne 27. 5. 2008

¹²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 1321/2010 ze dne 28. 7. 2012

rozhoduje odvolací soud bez nařízení jednání. Pokud se však provádí dokazování, musí být jednání nařízeno.¹²⁷

Pro úplnost dodejme, že novelou občanského soudního řádu, realizovanou zákonem č. 7/2009 Sb., byla rozšířena doručovací povinnost v souvislosti s odvoláním proti nemeritornímu rozhodnutí. Odvolání směřující proti nemeritornímu usnesení je doručováno účastníkům, jejichž práv a povinností se týká, pokud je to v souvislosti s okolnostmi případu nebo povahou věci vhodné a účelné.¹²⁸ Takový postup je, jak konstatoval již nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 639/2006 ze dne 25. ledna 2007, reflexí principu rovnosti účastníků v kontradiktorním soudním řízení. V souvislosti s tím, že vyjádření účastníků k podanému odvolání může potenciálně ovlivnit rozhodnutí soudu druhé instance, je soud povinen doručit odvolání směřující proti nemeritornímu rozhodnutí ostatním účastníkům, aby měli stejnou možnost k uplatnění svých práv.¹²⁹

Jako rozsudek pro zmeškání a rozsudek pro uznání jsou souhrnně nazývány kontumačními rozsudky. Rozsudek pro zmeškání je soud kompetentní vydat v takovém případě, kdy se žalovaný bez řádné omluvy nedostaví k prvnímu ústnímu jednání ve věci před soudem, i když byl řádně předvolán a poučen o tom, jaké následky by mělo jeho případné nedostavení se. Podmínkou je dále dodržení předvolací lhůty, skutečnost, že předvolání bylo žalovanému doručeno, přítomnost žalobce na jednání a jeho explicitní návrh na vydání tohoto rozsudku.¹³⁰ Rozsudek pro uznání reflektuje situaci, kdy žalobce prohlášením žalovaný nárok plně uzná co do důvodu i výše. Dalším případem je stav, kdy soud žalovanému doručí kvalifikovanou výzvu, prostřednictvím které jej vyzve k vyjádření se k nároku žalobce v případě, že by jej neuznal. V situaci, kdy se žalovaný v tomto smyslu nevyjádří, dochází ke vzniku fikce uznání nároku žalobce a k vydání rozsudku pro uznání.¹³¹ V **odvolání proti rozsudku pro zmeškání a rozsudku pro uznání** mohou být odvolacím důvodem jen takové skutečnosti, jež mají prokázat, že:

---

¹²⁷ Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 2021/11 ze dne 21. 11. 2011; viz též DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1588an.

¹²⁸ § 210 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹²⁹ Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 639/2006 ze dne 25. 1. 2007

¹³⁰ SVOBODA, Karel, Petr SMOLÍK, Jiří LEVÝ, Renáta ŠÍNOVÁ a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0, s. 319-332.

¹³¹ Tamtéž, s. 395-396.

- nebyly splněny podmínky řízení,
- rozhodoval věcně nepřislušný soud prvního stupně,
- rozhodnutí soudu prvního stupně vydal vyloučený soudce (přisedící),
- soud prvního stupně nebyl správně obsazen, ledaže namísto samosoudce rozhodoval senát.

Dále mohou být dle § 205b občanského soudního řádu odvolacím důvodem skutečnosti nebo důkazy, kterými má být prokázáno, že nebyly splněny předpoklady pro jejich vydání.¹³²

Ve věcech výkonu rozhodnutí dle § 254 odst. 4 občanského soudního řádu se ustanovení § 205a a § 211a téhož zákona neuplatní – to znamená, že **odvolání proti rozhodnutím vydaným v řízení o výkon rozhodnutí** se projednávají v systému úplné apelace. K novým skutečnostem a důkazům odvolací soud přihlédne v případě, kdy je účastník v dovolacím řízení uplatil, jak ostatně vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. Cdo 2207/2004 ze dne 30. června 2005, prostřednictvím kterého tento soud konstatoval, že „*ačkoli v odvolacím řízení ve věcech výkonu rozhodnutí, resp. exekucí lze uvádět novoty, nemůže k nim odvolací soud přihlížet bez dalšího, ze své procesní iniciativy či úřední povinnosti, aniž by se jich dovolal účastník řízení*“.¹³³

5.3 Osoby kompetentní uplatňovat novoty v odvolacím řízení

Abychom mohli určit okruh osob, které mohou uvádět v rámci odvolacího řízení nové skutečnosti a důkazy, je třeba zaměřit se na ustanovení § 205a a § 211a občanského soudního řádu, která určují, že v odvolacím řízení mohou novoty uplatňovat odvolatel a jiní účastníci řízení. Dle ustanovení § 211a občanského soudního řádu mohou jiní účastníci než odvolatel namítat u odvolacího soudu důkazní prostředky, jež nebyly uplatněny před prvoinstančním soudem, pouze za podmínek stanovených ustanovením § 205a občanského soudního řádu. Tím toto ustanovení reflektuje zásadu rovnosti účastníků řízení v právech i omezeních.¹³⁴

¹³² § 205b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹³³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Cdo 2207/2004 ze dne 30. 6. 2005

¹³⁴ JIRSA, Jaromír, Tomáš MOTTTL, Petr VOJTEK, Petr BOHUSLAV a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha IV. § 201-250l občanského soudního řádu*. Praha: HBT, 2015. ISBN 978-80-87109-50-2, s. 68.

Lze vydedukovat, že účastníci řízení odlišní od osoby odvolatele mohou v odvolacím řízení uplatnit nové skutečnosti a důkazy dle ustanovení § 205a písm. a) a f) občanského soudního řádu. Titíž mohou uplatnit i novoty dle § 205a písm. b) a c) občanského soudního řádu, půjde však spíše o raritní situace. Je možné očekávat, že pokud měl účastník řízení odlišný od osoby odvolatele v dané věci plný úspěch, nebude zpochybňovat věrohodnost skutečností a důkazů, ze kterých čerpá rozhodnutí prvostupňového soudu podle ustanovení § 205a písm. c) občanského soudního řádu. Analogicky soudím i o výjimce dle ustanovení § 205a písm. b) občanského soudního řádu – jiný účastník řízení s velkou pravděpodobností nebude usilovat o prokázání vad, jež potenciálně mohly vést k chybnému rozhodnutí ve věci v případě, kdy bylo rozhodnuto v jeho prospěch.

Nové skutečnosti a důkazy dle § 205a písm. d) občanského soudního řádu slouží primárně k ochraně zájmů odvolatele – účastníci odlišní od osoby odvolatele mohou tuto výjimku z principu neúplné apelace uplatnit v rámci odvolacího řízení až tehdy, když ji uplatní odvolatel.¹³⁵ V případě novot dle ustanovení § 205a písm. e) občanského soudního řádu je evidentní, že tato výjimka se vztahuje rovněž k odvolateli, který smí v rámci odvolacího řízení uplatnit novoty v případě, pokud mu prvoinstanční soud neposkytl poučení podle ustanovení § 119a občanského soudního řádu. Účastníci odlišní od osoby odvolatele mohou dle dikce tohoto ustanovení uplatňovat nové skutečnosti a důkazy až poté, co je uplatní odvolatel. Totéž je uplatněno v souvislosti s poučovací povinností podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 občanského soudního řádu a novotami dle ustanovení § 205a písm. d) téhož zákona.¹³⁶

---

¹³⁵ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 1689-1690.

¹³⁶ Tamtéž

6 Závěr

Předkládaná diplomová práce se zabývala problematikou systému úplné a neúplné apelace, přičemž toto téma akcentovala v souvislosti s odvolacím řízením. Hlavním cílem práce bylo představit zadané téma ve světle aktuální odborné právní literatury (jinak řečeno popsat právní stav *de lege lata*) a upozornit na problematické aspekty této úpravy. V tomto kontextu měly být učiněny vlastní návrhy *de lege ferenda*. Dílčím cílem práce bylo prezentovat historický vývoj těchto institutů. Pro toto téma je charakteristická jeho nedostatečná reflexe v aktuální odborné literatuře – komplexní zpracování tématu pak absentuje v rámci aktuální odborné právní literatury úplně.

V následujících odstavcích závěru práce se budu věnovat poukázání na nedostatky aktuální právní úpravy související s principem úplné a neúplné apelace a také na vlastní návrhy *de lege ferenda*, které by mohly tyto nedostatky potenciálně řešit. V první řadě bych obecně konstatoval, že aktuálně hrozí civilnímu procesu nadměrná formalizace, kdy forma převáží nad obsahem, jelikož soud i jednotliví účastníci řízení budou z důvodu koncentrace řízení omezeni v nalezení skutkové podstaty věci. V této souvislosti lze navrhnout, aby byly do budoucna prvky koncentrace stanoveny volněji a aby byla soudcům ponechána větší volnost při řízení procesu a rozhodování o volbě dalšího postupu.

V současné době panuje tendence jakési legislativní euforie, v rámci které se snaží zákonodárci postihnout každý aspekt reality prostřednictvím zákonů. Tento trend však vede k přebujelosti a nepřehlednosti legislativy, která ztěžuje orientaci v právním řádu nejen právním laikům, ale dokonce i právníkům a soudcům (specifickým tématem je například praxe sběrných novel, která k obecné nepřehlednosti českého právního řádu přispívá). I v tomto kontextu soudím, že by bylo mnohem vhodnější poskytnout soudcům v souvislosti s uplatňováním neúplné apelace větší volnost namísto neustálého prohlubování a rozšiřování popisu soudcova konání.

Další nedostatek vidím v oblasti přípravného jednání, od kterého se očekává, že omezí případné taktizování stran a tím přispěje k zrychlení celého procesu – ve skutečnosti však tyto naděje nemusí být naplněny. Předčasná koncentrace řízení může navzdory očekávání vést k nespravedlivému rozhodování na podkladě chybně zjištěného skutkového stavu – lze očekávat, že soudy se mohou v některých případech snažit o kompenzaci tohoto stavu prostřednictvím nadužívání výjimek z neúplné apelace a připouštěním návrhů na dokazování

odůvodněných argumentem, že účastníci řízení nikoli svou vinou neměli k dispozici dostatek skutkových informací. Dle mého názoru hrozí, že soudy budou ojediněle překračovat své pravomoci a budou nadužívat ustanovení § 120 odst. 3 občanského soudního řádu, jež připouští důkazní i skutkovou iniciativu soudu, aniž by uváděl nějaké jasné mantinely. I v tomto kontextu vidím jako vhodné řešení posílit možnost rozhodování soudců tak, aby mohli ve svém postupu reflektovat individualitu jednotlivých případů.

Jako problémovou vidím současnou úpravu systému neúplné apelace v souvislosti se složitějšími případy, ve kterých mohou soud i samotní účastníci řízení pouze velmi obtížně odhadovat, jakými směry se bude řízení dále vyvíjet poté, co budou provedeny všechny důkazy a skončí přípravné či první jednání. Právě v případě obtížnějších věcí není vyloučeno, že vznikne potřeba reagovat na situaci dalšími důkazními prostředky. Dodám, že v takovém případě není cílem provedení těchto důkazních prostředků zdržovat průběh řízení nebo taktizovat, ale spíše adekvátně reagovat na novou situaci. Aktuálně nastává skončením přípravného jednání nebo prvního jednání v dané věci důkazní i skutkový „stopstav“, což se může ve světle výše nastíněné potenciální situace jevit jako relativně nepraktické řešení, které by potenciálně mohlo vést k nespravedlivým a nečekaným rozhodnutím soudů. V tomto kontextu je možné navrhnout, aby ke koncentraci došlo až k okamžiku vyhlášení rozsudku soudu první instance, kdy jsou již všechny podstatné skutečnosti pravděpodobně konstatovány.

K současné úpravě neúplné apelace je možné dodat, že se jedná o úpravu velmi rigidní, která neponechává soudcům mnoho volnosti – spíše se jim snaží explicitně nařídit, jakým způsobem by měli v řízení postupovat. Zákonodárce byl pravděpodobně motivován snahou působit preventivně proti možným sporným výkladům a průtahům v řízení – bohužel tím současně postavil soudce do role jakéhosi mechanického vykonatele zákona a přispěl tím ke kritizovanému přepjatému formalismu v rozhodovací praxi soudců. I na tento problém by bylo možné reagovat spíše než rigidními předpisy nastavením vhodných mantinelů, v jejichž rámci by se mohli soudci volněji pohybovat a flexibilně tak reagovat na specifika jednotlivých případů. Myslím, že snaha uplatňovat jednotná rigidní pravidla na tak heterogenní skupinu případů je nevhodným řešením.

Stále formálněji a složitěji nastaveným pravidlům souvisejícím s neúplnou apelací a v širším smyslu s koncentrací řízení dle mého názoru zákonodárce přispívá k tomu, aby se advokát stal v rámci civilního procesu nepostradatelným „nástrojem“ každého zainteresovaného občana –

na druhou stranu však v našem civilním procesu absentuje povinné zastoupení advokátů. To lze chápat tak, že na jednu stranu zákon deklaruje, že běžný občan se u soudu obejde i bez pomoci advokáta, na druhou stranu však právnímu laikovi ten stejný zákon poměrně úspěšně brání v tom, aby se ve složitosti současné právní úpravy vyznal a účinně se s její pomocí bránil.

Další svůj návrh de lege ferenda jsem již představil v textu jádra předkládané diplomové práce. V současné právní úpravě je nastaven pouze jeden řádný opravný prostředek a tři opravné prostředky mimořádné. Myslím, že taková situace není správná a efektivní – za vhodnější bych považoval, aby došlo ke znovuzavedení stížnosti proti usnesení jako dalšího řádného opravného prostředku. Tento opravný prostředek byl již v našem právním řádu přítomen. Návratem k němu by mohlo potenciálně dojít k zefektivnění řízení – soud, který napadené rozhodnutí vydal, by mohl rozhodnout o dané stížnosti v rámci autoremedury.

Souhrnně lze konstatovat, že implementace principu neúplné apelace do odvolacího řízení obecně splnila svůj účel, kterým bylo zamezení průtahů v soudních řízeních. Přispěla rovněž ke zvýšení důvěry v soudy nižšího stupně a ke snižování počtu podávaných opravných prostředků. Cílem prvostupňového soudu je aktuálně zjistit správný skutkový stav věci, který zůstává neměnný i pro účely přezkoumání odvolacím soudem. Jinak řečeno odvolací soud v rámci řízení opravného přezkoumává jen to, jestli soud první instance postupoval v konsensu se zákonem a nepochybil při zjišťování skutkového a právního stavu. Princip neúplné apelace nutí účastníky řízení připravit se co nejlépe na řízení prvního stupně – to však současně zvyšuje nároky kladené na soud v kontextu s tím, že jeho postup se stal více formálním. Soudím, že současná úprava civilního procesu nese četné nedostatky vyplývající z faktu, že docházelo k novelizacím zákona, aniž by byly řádně provázány nové a stávající instituty – pravděpodobně s vidinou, že bude připravena nová rekonstrukce. Současný občanský soudní řád je obecně nekonceptní a v některých ustanoveních i rozporný – v této souvislosti lze doufat, že bude v dohledné době přikročeno k jeho rekonstrukci.

Resumé

The presented diploma thesis deals with the system of complete and incomplete appeal while focusing more deeply on the projection of these principles into the appeal proceedings. Its aim is to present this topic in the light of current legal literature and to draw attention to problematic aspects of the regulation *de lege lata*. In this context, the work has the ambition to make its own proposals *de lege ferenda*. The partial goal of the work is to present the historical development of institutes of complete and incomplete appeal. The main method used is the analysis of professional texts (legal literature, comments, and professional articles), legislation, and relevant case law. The issue of the system of complete and incomplete appeal is not sufficiently addressed in professional legal monographs – a comprehensive and at the same time current elaboration of this topic is absent in this type of literature. This topic is better covered in professional journals.

The work is divided into four theoretical chapters, which deal with correction systems, the characteristics of the principle of complete and incomplete appeal, the historical development of these principles, and finally their application in appeal proceedings. At the very end of the thesis, the problems of the current legislation are summarized and the own proposals *de lege ferenda* are presented, which could potentially solve these problems.

In conclusion, it is stated that the civil process is threatened by excessive formalization – a situation where the form in law prevails over the content because the court and participants in the proceedings will be limited in finding the merits due to the concentration of the proceedings. The main suggestion *de lege ferenda* is that judges be given more freedom in relation to the application of an incomplete appeal, instead of constantly deepening and broadening the description of their procedure. The risk of the current regulation can also be seen in the premature concentration of proceedings in the preparatory proceedings, which can lead to unjust decisions based on incorrectly ascertained facts. The legislator did not think enough about situations involving more complex cases, in which the court and the parties themselves can find it very difficult to estimate in which directions the proceedings will develop after all the evidence has been taken. In these cases, there may be a need to react to the new situation - in this case, the taking of evidence would be a reaction to the new situation and not an attempt to delay the proceedings. Even in this context, the premature concentration of proceedings could lead to an unfair decision. It can be suggested that the concentration of

the proceedings and the evidentiary "stop status" take place only after the judgment of the court of the first instance has been delivered. In summary, however, it can be stated that despite the shortcomings, the implementation of incomplete proceedings into the Czech legal system fulfilled its goal – to avoid delays in court proceedings.

Seznam zdrojů

Monografie a sborníky

DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. díl (§ 201 až 376)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-460-4.

DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II. § 201-376*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9.

FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1974.

HAMULÁKOVÁ, Klára. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-51-6.

HARTMANN, Antonín. *Nesporné řízení*. Druhé vydání. Praha: Československý Kompas, 1931.

HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní. Díl 3, Opravné prostředky a zvláštní způsoby řízení*. Praha: Nakladatelství Všehrad, 1924.

JIRSA, Jaromír, Marek DOLEŽAL, Kateřina VANČUROVÁ, Karel HAVLÍČEK a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-369-5.

JIRSA, Jaromír, Tomáš MOTTL, Petr VOJTEK, Petr BOHUSLAV a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha IV. § 201-250l občanského soudního řádu*. Praha: HBT, 2015. ISBN 978-80-87109-50-2.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-986-1.

SCHELLEOVÁ, Ilona a Karel SCHELLE. *Právní úprava civilního řízení: (historie a současnost). Část 1*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1995. ISBN 80-210-1198-X.

STANISLAV, Antonín. *Dovolání s akcentem na ústavněprávní konformitu*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-860-7.

STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3271-5.

STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr LAVICKÝ. *Základy civilního procesu*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5062-4.

SVOBODA, Karel. *Dokazování*. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-414-7.

SVOBODA, Karel. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-788-0.

SVOBODA, Karel, Petr SMOLÍK, Jiří LEVÝ, Renáta ŠÍNOVÁ a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0.

SVOBODA, Karel, Renáta ŠÍNOVÁ, Klára HAMULÁKOVÁ a kol. *Civilní proces*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-279-3.

WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací*. 8. vydání. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-076-5.

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-714-6.

Časopisecké články

BUREŠ, Jaroslav. Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná od 1. 7. 2009. *Bulletin advokacie*. 2009, č. 12, s. 27-31. ISSN 1210-6348.

BUREŠOVÁ, Soňa a Hynek ZOUBEK. Uplatnění námitky promlčení v odvolacím řízení. *Soudní rozhledy*. 2005, č. 5, s. 168-171. ISSN 1211-4405.

DERKA, Ladislav. Námitka promlčení vznesená v odvolacím řízení. *Soudní rozhledy*. 2003, č. 2, s. 67. ISSN 1211-4405.

DRÁPAL, Lubomír. Odvolání po novele občanského soudního řádu. *Právní rozhledy*. 2001, č. 9, s. 1-24. ISSN 1210-6410.

CHALUPA, Radim. Nezdařenou koncentrací řízení do slepé uličky civilního procesu. *Právník*. 2015, č. 7, s. 582-611. ISSN 0231-6625.

JIRSA, Jaromír. Souhrnná novela občanského soudního řádu – příležitost ke změně. *Právní rozhledy*. 2009, č. 6, s. 198-208. ISSN 1210-6410.

KŘIVÁČKOVÁ, Jana a Klára HAMULÁKOVÁ. Devět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe. *Právní rozhledy*. 2010, roč. 18, č. 12, s. 441-446. ISSN 1210-6410.

MACKOVÁ, Alena. Opravné prostředky v novele občanského řádu provedené zákonem č. 30/2000 Sb. *Bulletin advokacie*. 2000, č. 8, s. 24-38. ISSN 1210-6348.

MALENOVSKÝ, Radek. K jedné zásadní otázce k doplnění dokazování v řízení před odvolacím soudem dle občanského soudního řádu. *Soudce*. 2008, č. 3, s. 18-21. ISSN 1211-5347.

MAŘÁDEK, David. Glosa k novým skutečnostem a důkazům v režimu neúplné apelace. *Právní rozhledy*. 2017, č. 6, s. 218. ISSN 1210-6410.

MICHNA, Lukáš. Dosah novelizace o. s. ř. z roku 2000 pro advokacii. *Bulletin advokacie*. 2003, č. 3, s. 37. ISSN 1210-6348.

WALTR, Robert. Nová právní úprava odvolacího řízení v občanském soudním řádu. *Právní zpravodaj*. 2005, roč. 6, č. 2, s. 3-6. ISSN 1212-6410.

WINTEROVÁ, Alena. Koncentrace civilního soudního řízení. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 4, s. 8-23. ISSN 1210-6348.

ZOULÍK, František a Bohumil DVOŘÁK. K vývoji a perspektivám českého civilního procesu. *Právní fórum*. 2009, č. 1, s. 1-5. ISSN 1214-7966.

ZUKAL, Marek. Opravné prostředky v novém civilním procesu de lege ferenda. *Právník*. 2018, č. 3, s. 251-260. ISSN 0324-7007.

Právní předpisy

Císařský patent č. 208/1854 ř. z., o soudním řízení v nesporných právních věcech

Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Důvodová zpráva k zákonu č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Důvodová zpráva k zákonu č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Judikatura

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 618/2004 ze dne 3. 3. 2005

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 639/2006 ze dne 25. 1. 2007

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 426/2002 ze dne 26. 11. 2002

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Odo 715/2002 ze dne 19. 3. 2003

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 818/2003 ze dne 16. 7. 2003

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Odo 162/2003 ze dne 21. 8. 2003

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Odo 653/2003 ze dne 14. 1. 2004

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 2106/2003 ze dne 3. 3. 2004

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 1681/2004 ze dne 2. 12. 2004

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Cdo 4291/2007 ze dne 27. 5. 2008

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Cdo 1829/2011 ze dne 30. 11. 2011
Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 1321/2010 ze dne 28. 7. 2012
Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 2628/2012 ze dne 28. 1. 2014
Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 33 Cdo 1226/2014 ze dne 29. 5. 2014
Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 2727/2014 ze dne 25. 2. 2015
Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Cdo 2207/2004 ze dne 30. 6. 2005
Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 2021/11 ze dne 21. 11. 2011
Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 714/13 ze dne 24. 7. 2014

Elektronické zdroje

NEJVYŠŠÍ SOUD ČR. Občanskoprávní a obchodní kolegium. Stručné vyjádření Nejvyššího soudu k věcnému záměru nového civilního řádu soudního [online]. 14. prosince 2017. [Cit. 2021-08-13]. Dostupné z: https://1url.cz/@nejvyssi_soud_vyjadreni.